

LÆRER

BLADET

TASK FORCENS ANBEFALINGER // Toppolitikere, topembedsfolk og centrale fagpersoner var til stede i rådhusets festsal da tidligere B&U-direktør Klaus Majgaard fremlagde de 32 anbefalinger fra tasken på skoleområdet. Det særlige ved rapportens løsningsforslag er, at alle løsninger ikke nødvendigvis skal gælde i hele byen. **Side 7-10**

32 anbefalinger til fremtidens skole i Odense:

HAR TASKFORCEN KNÆKKET KODEN?

Odense Lærereforening
Danmarks Lærereforening kreds 82

Odense Lærereforening
Klæregade 19, 2. sal
5000 Odense C
Tlf. 6612 6890
082@dlf.org
Odenselaerereforening.dk

Åbningstider

Mandag:
Kl. 9.30-16.00
Tirsdag og onsdag:
Kl. 9.00-15.00
Torsdag: Kl. 9.00-16.00
Fredag: Kl. 9.00-13.00
Formanden træffes efter aftale.

DLF/A - FYN

Forskerparken 10 D, 1. sal,
nr. 31 & 32
5230 Odense M
Tlf. 7010 0018

LærerBladet

Erik Schmidt,
ansv. redaktør
erik@fjordager.com
Bladet redigeres journalistisk. Lederen og den redaktionelle linje er ikke nødvendigvis udtryk for foreningens holdning.
Redaktionen er afsluttet 03.09.2023.

Foto:

(Hvis ikke andet er nævnt)
Erik Schmidt
Forsidefoto: Rådkvinde
Susanne Crawley ved præsentationen af taskforcens anbefalinger.

Næste blad

Udkommer ca. 15.11.2023.
Deadline 23.10.2023.

Netudgave:

Odenselaerereforening.dk

Oplag: 2.500 stk.

Grafisk tilrettelægning og tryk:

Stibo Complete

INDHOLD

AFSKEDIGELSER // I foråret fik 12 lærere i Odense en fyreseddel. Alligevel er der senere slået 28 stillinger op i Odense Kommune. Lærereforeningen er stærkt utilfreds med måden, det er foregået på. Skolechef Nikolaj Juul Jørgensen afviser kritikken. s. 5

SKÆRM // Brugen af digitale virkemidler i folkeskolen skal reguleres. – Der er tale om et paradigmeskifte, mener Dorte Ågård, som har forsket i klasseledelse. **S. 20**

LÆRERNES ARBEJDSMILJØ // Lærer og arbejdsmiljørepræsentant Alexander Danker fra Skt. Hans Skole påtalte en ulovlig forældreparkering og blev kaldt for abe, idiot og perker. Så gik han til politiet. **S. 6**

SKOLEBIBLIOTEKET/PLC // Seden Skole prøver at nappe det bedste fra det klassiske skolebibliotek og fra PLC-tanken med at samle vejledningsfunktionerne. Forskningschef Thomas Illum ser tegn på, at den analoge materialesamling igen vil blive styrket. **S. 4-5**

- 4 **Mulig tilsynssag på skolerne i Agedrup og Ubberud**
- 5 **12 lærere fyret – alligevel har 28 fået nye stillinger**
- 6 **Påtalte ulovlig parkering på skolen og blev kaldt abe**
- 7 **Har de knækket koden?**
- 9 **Differentierede løsninger er kodeordet**
- 11 **Fejlprognose førte til færre midler**
- 12 **OLF mener: Læreryringer på trods af mange stillinger**
- 13 **Et godt lærerliv for nyuddannede**
- 14 **Færre elever bruger skolebiblioteket**
- 17 **Har dansk pædagogik forladt sig selv?**
- 20 **Paradigmeskifte for skærm i undervisningen på vej**
- 21 **SPADEN: Ægte dannelse og kunstig intelligens**

NOTITS

LGBT+ I SKOLEN

I ugen efter elevernes sommerferie var begyndt, blev der på Næsby Skole afholdt en temadag for Odenseskolernes pædagogiske personale om "LGBT+ i skolen".

Lærer på Næsby Skole Pernille Svendsen har været en afgørende drivkraft for at sætte fokus på dette vigtige tema, så forståelse og ikke mindst viden om diversitet i skolen udbredes mere.

Næsby Skole er foregangsskole i Odense på området. Det var Odense Kommune, der havde inviteret, og Odense Lærereforening deltog naturligvis også i arrangementet.

93,5%

Så stor en procentdel af eleverne i de kommunale skoletilbud modtager deres undervisning i den almene undervisning (inklusionsgraden).

KILDE: Tabelnotat (elever i grundskolen) fra Danmarks Statistik 2022/2023

TÆTTERE PÅ POLITIKERNE

Styrelsen i Odense Lærereforening inviterer hvert år Børn og Ungeudvalget til et fællesmøde. Det er vigtigt og betydningsfuldt, at fagforeningen løbende har mulighed for at komme i dialog med politikerne.

Formålet med mødet er at komme tæt på politikerne og have en direkte kontakt med medlemmerne af udvalget om de nærværende udfordringer, vi ser i hverdagen.

Hvordan kridtes de politiske visioner op, og hvad er mulighederne for at løfte kerneopgaven? Det inviterer vi gerne politikerne til dialog om.

Lugter lidt af vindfrikadelle

Erik Schmidt
LærerBladets
redaktør

RAPPORTEN fra den såkaldte taskforce om folkeskolens udviklingsmuligheder i Odense er ambitiøs og dybtgående. Men ikke uproblematisk.

Ifølge gruppens formand, Klaus Majgaard, der i parentes bemærket var direktør i Børn- og Ungeforvaltningen i Odense fra 2007 til 2011, er det vigtigste i rapporten det pædagogiske spor.

Det er fornuftigt og vigtigt, og pædagogikken er ganske rigtigt centralt placeret i rapportens spor 1. "Skolen skal emme af læring, faglighed og tryghed" og sådan noget.

Det lugter lidt af vindfrikadelle, men alligevel. Det er i sig selv godt med opmærksomhed om undervisningen af eleverne og deres trivsel. Især hvis opmærksomheden omsættes til mere tid, flere økonomiske midler – for tid koster penge, mere tillid, mere frihed og mere indflydelse til lærerne, som har nøglen til pædagogikken.

DET, DER VIL OPTAGE POLITIKERNE mest på bare lidt længere sigt, er dog en gammel sag, som før har givet hovedpine, og det vil den gøre igen. Det er de spor, der handler om folkeskolens infrastruktur.

Hovedpinen opstår, når man skal forsøge at nå de to politiske mål, 1) at skabe mere socialt, kulturelt og etnisk blandede skoler og 2) at stoppe afvandringen fra folkeskolen til fri- og privatskolerne ved at styrke de lokale skoler.

Der er en modsætning i at ville styrke de lokale skoler og samtidig at ville forsøge at fremme mere blandede skoler. Det er svært at holde på to heste, og det, der giver mest tilfredshed

og kvalitet er, at gøre de lokale skoler mere attraktive.

Nogle af rapportens løsningsforslag vil gøre ondt, hvis de realiseres, og et enkelt er decideret politisk umuligt. Det er det med at nedlægge skoler. Det kommer ikke til at ske. Heldigvis.

TASKFORCENS RAPPORT har karakter af et samlet bud på en indretning af folkeskolen, selv om der også lægges op til at plukke fra hylderne med de mange anbefalinger.

Der er dog en risiko ved at udgive endnu en omfattende plan for "fremtidens folkeskole". Dem har vi haft nogle stykker af.

Også denne falder nærmest over sine egne ben i iveren efter at rumme alt – ja, næsten nok til en ny reform – undtagen de to mest prekære spørgsmål: 1) Hvordan skal det hele ske, hvor skal energien komme fra og 2) Hvor skal pengene komme fra.

Det er op til politikerne og alle de mange interessenter at få styr på, og Odense Lærerforening vil helt sikkert gå positivt ind i en dialog om de mange ideer.

Risikoen er det høje ambitionsniveau, når der ikke er økonomiske midler eller menneskelige ressourcer til at indfri de pædagogiske behov og de mange ideer til strukturændringer.

Der er fem såkaldte spor med i alt 32 anbefalinger, og der skal udvikles en fælles digital udviklingsplatform.

Susanne Crawley har fået hejst et flag, men spørg lige lærerne, om de har brug for flere kodyle, ufinansierede udviklingsprojekter, for slet ikke at tale om endnu en digital platform! ▲

Risikoen er det høje ambitionsniveau, når der ikke er økonomiske midler eller menneskelige ressourcer til at indfri de pædagogiske behov og de mange ideer til strukturændringer.

ET GODT LÆRERLIV FOR NYUDDANNEDE – KURSUSDAG

Fem år efter lærereksamen arbejder 4 ud af 10 lærere ikke længere folkeskolen. Derfor har Odense Lærerforening igangsat "Et godt lærerliv for nyuddannede".

Det skal understøtte de nyuddannede, nyansatte lærere i deres først skoleår i Odense Kommune og lette overgangen mellem uddannelse og lærerjobbet, så færre nyuddannede forlader folkeskolen i løbet af deres første år.

1. hold er indbudt til kursusdag i Odense Lærerforening mandag d. 25. september.

Der er for eksempel 106 mål for læsning. Det er for meget. Det er jo ren pølsefabrik!

Børne- og undervisningsminister Mathias Tesfaye som refereret i Skolemonitor, 14. 8. 2023

INSPIRATIONS MØDE OM GRØN OMSTILLING OG BÆREDYGTIGHED

I forlængelse af DLF's fokus på grøn omstilling og bæredygtighed jf. kongresbeslutning i 2020, afholdtes d. 21. august et inspirationsmøde om "grøn omstilling og bæredygtighed" på Signatur Storebælt. De pædagogiske ansvarlige for de fynske kredse deltog.

Fra OLF deltog pædagogisk ansvarlig Maria Persson. Derudover deltog arbejdsmiljøansvarlig Karen Heide-Jørgensen og formand Charlotte Holm. OLF har et forsat fokus på grøn omstilling og bæredygtighed.

Mulig tilsynssag på skolerne i Ubberud og Agedrup

KLASSESTØRRELSER // Odense Kommune mundhugges med STUK, som er en styrelse under Børne- og Undervisningsministeriet, om indberetning af klassestørrelser. Styrelsen beskyldes for ”overstyring”.

TEKST Erik Schmidt

– Jeg synes, at det er endnu et eksempel på, at staten modarbejder hensigten om at give mere frihed til skolerne. De bliver en stopklods for det nytænkende og det kreative. Det er den slags sager, der gør en visionær skoleleder, en skolechef og ansvarlige politikere trætte.

Så skarpt udtaler rådkvinde Susanne Crawley sig om den uoverensstemmelse, der for tiden er mellem Odense Kommune og STUK, som er Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Sagen handler om klassestørrelser på to af kommunens folkeskoler – Agedrup Skole og Ubberud Skole. Styrelsen har anmodet Ankestyrelsens kommunale tilsyn om at tage stilling til, om der er anledning til at rejse en tilsynssag mod Odense Kommune.

På baggrund heraf har Ankestyrelsen bedt byrådet om en udtalelse i sagen. Den skal bruges til at vurdere, om der er anledning til at rejse en tilsynssag.

Sagen har med oplæg fra forvaltningen været i Børn- og Ungeudvalget, som vurderer, at loven har været overholdt.

Forvaltningen skriver i sin redegørelse til Ankestyrelsen, at det er Odense Kommunes klare overbevisning, at reglerne for klasseloft, klassedannelse og holddannelse efterleves.

De udfordringer, som STUK har gjort

opmærksom på, beror på ’tekniske udfordringer’ med at forene pædagogisk praksis med indberetninger i administrative systemer og har ikke noget konkret med klassestørrelser at gøre, hedder det.

UDFORDRING AF TEKNISK KARAKTER

Agedrup Skole har oplyst, at udfordringen er af ’teknisk’ karakter og skyldes, at de elev- og undervisningsadministrative systemer ikke kan håndtere den måde, undervisningen er organiseret på i forbindelse med elevernes skolestart i 0. klasse.

I det første kvartal af elevernes skolestart er eleverne grupperet i én samlet årgang og dermed indberettet som én samlet klasse i elevadministrationssystemet, indtil den endelige klassedeling.

I hele perioden frem mod den endelige klassedeling er eleverne ifølge skolen opdelt, og der er altid minimum to børnehaveklasseledere til dækningen af hver undervisningslektion, ligesom eleverne er placeret i to lokaler.

Ubberud Skole har på samme måde oplyst, at udfordringen er af ’teknisk karakter’ og opstår, fordi skolen i dens pædagogiske praksis i de ældste klasser arbejder ud fra årgangsbegrebet, hvilket ikke harmonerer med de digitale indberetningssystemer.

Eleverne er således grupperet i én samlet årgang og dermed indberettet som én samlet klasse i elevadministrationssystemet. Men der er ifølge skolen to lærere til stede i alle fag på årgangen, ligesom der er to faste lokaler tilknyttet – svarende til to ’almindelige’ klasser.

TIDSKRÆVENDE BUREAUKRATI

– Det er et af eksemplerne på, hvor bureaukrati møder praksis på en u hensigtsmæssig måde, siger skoleleder Christian G. Hovendal fra Agedrup Skole.

– Eller måske rettere, hvor data i et regneark giver et andet billede, end det i virkeligheden er, fordi administrative

systemer, hvor data trækkes fra, ikke kan gengive virkeligheden.

– Vi bruger tid på efterfølgende at skulle forklare, hvordan det hænger sammen. Tid som kunne være brugt langt bedre på både børnene, forældre og medarbejdere.

Også skoleleder Pernille Madsen fra Ubberud Skole er forundret.

– Det undrer mig, at det samme svar kan godkendes det ene år og ikke det næste år, trods det at udfordringen er den samme: at pædagogisk tænkning kolliderer med administrative systemer.

Pernille Madsen finder det ”ressourcekrævende og bureaukratisk”.

NATIONALPOLITISKE VINDE

I redegørelsen til Ankestyrelsen, der blev behandlet på et B&U-udvalgsmøde den 29. 8. 2023, bliver tonen på et tidspunkt bemærkelsesværdig skarp:

”I det hele taget er det Odense Kommunes oplevelse, at den samlede proces har været bureaukratisk og ressourcekrævende, og til tider har haft karakter af ’overstyring’ fra STUK’s side. Det harmonerer ikke med de nationalpolitiske vinde, der ellers blæser ind over skoleområdet, hvor frisættelse og lokale frihedsgrader italesættes som bærende elementer i morgendagens skole.”

OVERRASKENDE HENVENDELSE

STUKs opmærksomhed om klasseloftet på de to skoler er ikke ny, da Odense Kommune tilbage i skoleåret 2018/19 modtog en lignende henvendelse. Med udgangspunkt i de to skolars redegørelser besluttede styrelsen dengang, at der ikke skulle foretages yderligere handlinger, og derfor blev der ikke iværksat et tilsyn.

Med den nye henvendelse fra STUK i skoleåret 2021/2022 vurderede Odense Kommune, at den skulle håndteres på samme måde som i 2018/2019.

Men i oktober 2022 oplyser styrelsen til Odense Kommune, at der er klare indikationer på manglende regeloverholdelse på kommunens skoler, hvad angår klasseloft og klassedannelse, og at sagen derfor overdrages til Ankestyrelsen.

Odense Kommune kontakter derefter STUK telefonisk med henblik på at afklare, hvorfor styrelsen ikke længere kan godkende skolernes organisering af undervisningen, som det ellers hidtil har været tilfældet.

STUK oplyser, at skolerne ikke efterlever klasseloftet, og at Ankestyrelsen må afgøre, om styrelsen har været for striks i denne vurdering.

Nu får Ankestyrelsen så redegørelsen fra Odense Kommune. ▲

Det harmonerer ikke med de nationalpolitiske vinde der ellers blæser ind over skoleområdet, hvor frisættelse og lokale frihedsgrader italesættes som bærende elementer i morgendagens skole.”

Odense Kommune i redegørelse til Ankestyrelsen

12 lærere fyret – selv om der er 28 nye stillinger

AFSKEDIGELSER // – Det er udtryk for en brug-og-smid-væk-kultur, og det synes jeg er uskønt, når det handler om mennesker, siger lærerforeningens Dennis Vikkelsø. Skolechef Nikolaj Juul Jørgensen afviser, at forvaltningen ikke har gjort, hvad den kunne.

TEKST & FOTO Erik Schmidt

I foråret fik 12 lærere i Odense en fyresedel, fordi der angiveligt ikke var stillinger nok.

Skulle der i en periode herefter alligevel dukke stillinger op, har kommunen pligt til at trække varslet tilbage. Det skete ikke, og nu er det kommet frem, at der senere alligevel er slået 28 stillinger op i Odense Kommune. Det er lærerforeningen stærkt utilfreds med.

Skolechef Nikolaj Juul Jørgensen afviser, at B&U-forvaltningen ikke skulle have gjort alt, hvad der var muligt.

– Jeg er ikke enig i, at vi ikke har gjort vores yderste for at fastholde de opsagte medarbejdere. Det er faktisk en opgave, som vi gør os umage med, og det er heldigvis derfor også historisk sjældent, at forflytelsesrunden ender i afskedigelser. Det var desværre ikke muligt at undgå i år.

OMBUDSMANDENS UDTALELSE

Odense Lærerforening henvendte sig til forvaltningen og foreslog, at ansættelsesstoppet blev forlænget så længe, der var opsagte medarbejdere ansat i kommunen.

– Det har vi naturligvis undersøgt, men der ligger en tydelig udtalelse fra Ombudsmanden, som forhindrer dette, oplyser Nikolaj Juul Jørgensen.

– Med fare for at det bliver en smule teknisk, så er reglerne, at vi som kommune skal søge at omplacere medarbejdere, der opsiges grundet besparelser eller omstruktureringer. Omplaceringspligten gælder så længe opsigelserne er i høring og frem til, at der truffet endelig afgørelse om opsigelse.

– Efter afgørelsen er medarbejderen formelt set opsagt, og på trods af, at de stadig er ansat i opsigelsesperioden, så har vi ikke mulighed for at omplacere, da vi som offentlig arbejdsgiver er forpligtet til, at ledige stillinger skal slås op for at sikre, at den bedst egnede til stillingen ansættes.

– Odense Lærerforening ønsker en forflytelsesproces, der fortsætter til alle er placeret, siger Dennis Vikkelsø.

– Hvis ansættelsesstoppet blev forlænget, ville det betyde, at allerede ansatte i Odense Kommune opnår en fortrinsret til ledige stillinger, og det må vi ikke ifølge Ombudsmanden.

ET ARBEJDSGIVERVALG

Dennis Vikkelsø, der er næstformand i Odense Lærerforening, afviser ikke Nikolaj Juul Jørgensens forklaring. Men han er ikke enig i forudsætningen.

– Det er fordi, at forvaltningens præmis er, at en forflytelsesproces automatisk går over i en afskedigelsesproces. Så er der ganske rigtigt en særlig arbejdsgiverforpligtelse i høringsperioden. Og herefter skal arbejdsgiver sikre lige adgang til de stillinger, der slås op.

Odense Lærerforening ønsker en forflytelsesproces, der fortsætter til alle er placeret.

– Det er vores vurdering, at det ikke engang kræver særlig risikovillighed hos arbejdsgiver, ikke engang en satsning eller is i maven. Netop fordi vi ved, at der hvert eneste år særligt i juni, juli og august er ret stor stillingsomsiktelighed. Vi har

den viden. Det handler bare om ikke at ignorere den.

– Med en forflytelsesproces der løber til alle er placeret, så ville man som arbejdsgiver kunne signalere, at man vil gøre meget og strække sig langt for at beholde nuværende dygtige kollegaer.

– At forflytelsesprocessen skal være kort og fortsætte i en afskedigelsesproces er et arbejdsgivervalg, men valget skaber en brug-og-smid-væk-kultur, og det synes jeg er rigtig uskønt, når det handler om mennesker. ▲

(...) vi ved, at der hvert eneste år særligt i juni, juli og august er ret stor stillingsomsiktelighed. Vi har den viden. Det handler bare om ikke at ignorere den."

Dennis Vikkelsø, OLF næstformand

Påtalte ulovlig parkering på skolen - blev kaldt abe, idiot og perker

LÆRERNES ARBEJDSMILJØ // Alexander Danker, der er arbejdsmiljørepræsentant på Skt. Hans Skole, blev overfuset på skolens grund af forælder og meldte det til politiet. – Man har pligt til at anmelde, hvis man bliver talt så grimt til som lærer, siger han.

TEKST & FOTO Erik Schmidt

– Der har været god opbakning på skolen til mig, men jeg undrer mig over, at jeg ikke har hørt fra Odense Kommune. De skal passe på deres personale!

48-årige lærer Alexander Danker fra Skt. Hans Skole blev, efter at han havde fortalt en forælder i bil, at hun ikke måtte holde, hvor hun havde parkeret for at aflevere sit barn i skolen, overfuset med skældsord.

– Det var ikke første gang, denne forælder havde kørt ind på personalets parkeringsplads, og andre lærere har tidligere pointeret, at hun ikke måtte holde der.

Alexander var en morgen netop mødt på arbejde, og bilen holdt der igen.

– Du må ikke holde her. Du skal køre med det samme, sagde jeg henvendt til forælderen.

– Så råbte hun op om, at jeg var en perker, en idiot og en abekat. Jeg stod ganske vist med en banan i hånden, og jeg er også lidt mørk, fordi min far oprindeligt kommer fra Iran.

– Men det værste var, at hun så fulgte op med at sige: ”Ja, og nu vil du sikkert slå mig!” Det var det værste. Jeg var ikke aggressiv og holdt afstand, og heldigvis var der tre kolleger, der fulgte optrinet. En prøvede at sige: ”Kom vi går!” Men jeg skulle lige fordøje det.

– Hun tog et billede af mig, og jeg tog et billede af hendes bil.

INDBERETTEDE SAG

Da Aleksander kom op på skolens kontor, sagde han, at han havde været ude for noget, som han ville indberette som en arbejdsmiljø-sag. Han er selv arbejdsmiljørepræsentant på sin skole.

– Jeg må også inddrage politiet, sagde han.

Der var stor forståelse hos ledelsen, Jannie Weissmann, der også tilbød hjælp.

– Men jeg var ikke mere rystet, end at

– Jeg fik tilbud om hjælp fra min skoleleder, men jeg var ikke mere rystet, end at jeg kunne passe mit arbejde, siger Alexander Danker, efter at han havde bedt en forælder om at flytte sin bil fra de ansattes parkeringsplads på skolen.

jeg kunne passe mit arbejde, og det var godt at møde mine søde elever.

For ca. 10 år siden var Alexander Danker ude for noget lignende.

– Da fortalte jeg også en forælder, at han ikke måtte parkere, hvor han holdt. Så greb han fat om halsen på mig. Da jeg meldte det, gjorde politiet ingenting. Så denne gang tænkte jeg, at jeg måtte gøre noget mere.

– Da jeg kom hjem ringede jeg til politiet. Politiassistenten, jeg talte med, spurgte, om to ting: Om jeg havde gjort det klart for bilisten, at jeg var lærer på skolen. Det havde jeg! Og om der var vidner. Det var der, og deres forklaring viste sig at stemme overens med min.

– Vi er nødt til at lave en sag, sagde de hos politiet, og jeg blev senere ringet op af en sagsbehandler. – Bilisten kommer for retten, sagde de!

– Jeg blev indkaldt som vidne, og det blev to af mine kolleger også. Forælderen dukkede ikke op. Men hun blev idømt 12 dagbøder á 500 kr.

NERVØS FOR FORÆLDRE

Alexander Danker synes, det er lidt af en samfundstendens, at flere forældre ikke respekterer lærerne. Eller i det hele taget

autoriteter og samfundets repræsentanter.

Der er en del nervøsitet blandt unge lærere, når de skal møde forældre første gang. Men måske har det altid været sådan, siger han.

– Der er en del facebookgrupper for forældre, og de kommer jo somme tider med en agenda. Det kan minde lidt om Aula. Her skal du også lige overveje, om du skal sætte flueben ved ”tillad kommentarer”.

– Vi har en god skole og generelt gode forældre. Men grænsen har rykket sig lidt med somme tider nedværdigende forældrekommentarer og henvendelser, siger Alexander, der har været lærer siden 2000. Alle år på Skt. Hans Skole, heraf fire år som arbejdsmiljørepræsentant.

– Mange lærere siger ikke noget om problemer. Men vi har alle pligt over for os selv, over for kollegerne, skolen og andre skoler. Tag fat i arbejdsmiljørepræsentanten! Man har pligt til at anmelde, hvis man bliver talt grimt til som lærer. Men der skal være vidner.

– Man skal ikke holde møder med forældre alene. En mand skal ikke alene holde møde med en kvindelig forælder i tilfælde af, at man bliver beskyldt for noget. Det er ærgerligt, at det er blevet sådan. Men det er det. ▲

HAR DE KNÆKKET KODEN?

TASKFORCENS ANBEFALINGER // Toppolitikere og -embedsfolk overværede fremlæggelsen af de 32 anbefalinger fra taskeracen på skoleområdet. Det særlige ved rapportens løsningsforslag er, at alle løsninger ikke nødvendigvis skal gælde i hele byen.

TEKST & FOTO Erik Schmidt

Susanne Crawley var som vært i godt humør, da anbefalingerne fra den såkaldte taskerace skulle fremlægges i rådhusets festsal den 21. juni 2023.

Glæden og stoltheden ved at kunne præsentere noget, der er lidt plan i, var synlig. Det var hendes alternativ til den store, langsigtede plan, hun havde annonceret op til kommunalvalget i november 2021, men som hun måtte skrotte.

Den radikale rådskvinde havde – ivrigt sammen med politikere fra andre partier – proklameret, at næste gang var det folkeskolens tur til at en økonomisk indsprøjtning. Selv ville hun årligt afsætte yderligere 130 mio. kr. til folkeskolen.

Sådan gik det ikke. De pludselige og eksorbitante bevillinger til det danske forsvar og inflationen gjorde regeringen påholden i forhandlingerne med kommunerne.

I stedet nedsatte Susanne Crawley en såkaldt taskerace, der skulle komme med svar på de angiveligt tre mest påtrængende spørgsmål på skoleområdet: 1) Hvordan styrker man elevernes motivation og trivsel i folkeskolen? 2) Hvad skal der til for, at flere vælger deres lokale distriktsskole? 3) Hvordan sikrer man, at elevsammensætningen er blandet?

DE FEM SPOR

Klaus Majgaard, der har været formand for taskeracen, betonedede i sin fremlægning flere gange, at en varieret og motiveerende skoledag, en fællesskabende didaktik og udviklingen af skolen var vigtigst af alt. Elevtrivsel er dalende, og det skal der gøres noget ved.

Det mest kontroversielle i rapporten fra taskeracen eller rådgivningsgruppen, der blev fremlagt på rådhuset i Odense onsdag den 21. juni, var dog forslagene til fordeling af elever, der kredsedede om at ændre på skoledistrikterne. Ja, én af anbefalingerne var endda at nedlægge små skoler, hvilket byrådet med borgmester Peter Rahbæk Juel i spidsen ellers har garanteret ikke vil ske i 10 år fra 2020 – altså til 2030.

Der var store forventninger til fremlæggelsen i rådhusets festsal, og både politikere, embedsfolk og fagfolk var talrigt til stede. Blandt andre borgmester Peter Rahbæk Juel og stadsdirektør Stefan Birkebjerg Andersen lyttede opmærksomt.

Taskeracens formand Klaus Majgaard dansede sig igennem oplægget med analysen og de 32 anbefalinger ivrigt gestikulerende. Han var også på en slags hjemmebane. Fra 2007 til 2011 var han B&U-direktør i Odense.

Men det lå i rådgivningsgruppens oplæg, at den skulle komme med forslag, der kunne fremme mere kulturelt, socialt og etnisk blandede skoler. Diversitet er en styrke, er tonen i rapporten.

Et andet hovedopdrag var at skabe attraktive distriktsskoler for at gøre folkeskolen mere interessant, så søgningen til fri- og privatskolerne ikke bare stiger og stiger.

De fem spor i taskeracens rapport:

- **Spor 1:** Fællesskabende didaktik.
- **Spor 2:** Nære fællesskaber med forældre og lokalsamfund.
- **Spor 3:** Fællesskaber på tværs af byen.
- **Spor 4:** Kommunens infrastruktur.
- **Spor 5:** Perspektiver på længere sigt.

Under hvert spor er der 3-9 anbefalinger.

DIFFERENTIEREDE LØSNINGER

Det mest karakteristiske ved rapportens løsningsforslag er, at der opereres med mulighed for differentierede løsninger, at der altså ikke forudsættes, at alle løsninger skal gælde i hele byen, og at der ikke foreligger færdige løsninger, men at rapporten på baggrund af taskforcens analyse nærmest er et katalog af ideer, som ikke bare byrådet, men alle skolens parter må arbejde videre med.

Nogle af de mere markante enkeltforslag er, at alle elever skal tilbydes sund og nærende morgenmad, at lærerne skal tilbydes mere efteruddannelse, og at der skal etableres et partnerskab med fri- og privatskoler om at løfte skolens sociale forpligtelser.

PÅ HJEMMEBANE

Rådgivningsgruppen har ud over *Klaus Majgaard*, der er selvstændig konsulent i offentlig styring og ledelse, bestået af *Jacob Torfing*, der er doktor i offentlig forvaltning og forskningsleder, *Birgit Lise Andersen*, der er tidligere skoleleder og skolechef og master i public administration, *Helle Rabøl Hansen*, der er jurist og ph.d. i Pædagogisk Psykologi og *Katja Munch Thorsen*, der er uddannelsesdirektør på Københavns Erhvervsakademi.

Klaus Majgaard var ved fremlæggelsen ligesom Susanne Crawley glad. Han dansede sig igennem oplægget med analysen og de 32 anbefalinger ivrigt gestikulerende. Han var også på en slags hjemmebane. Fra 2007 til 2011 var Majgaard direktør for Børn- og Ungeforvaltningen i Odense.

Majgaard fortalte også, at taskforcen har haft frie hænder, så gruppen har forsøgt ikke blot at tænke på svar på de store spørgsmål, men også på helheden og sammenhængen.

Som en markering af betydningen af folkeskoleudspillet fra rådgivningsgruppen var både borgmester Peter Rahbæk Juel og stadsdirektør Stefan Birkebjerg Andersen til stede ved præsentationen og selvfølgelig også Børn- og Ungedirektør Hanne Døllerup og skolechef Nikolaj Juul Jørgensen.

Odense Lærerforening var der med formand Charlotte Holm og næstformand Dennis Vikkelsø og resten af styrelsen.

Næstformand i Skolelederforeningen Dorte Andreas var der, ligesom formand og næstformand fra Odense Skolelederforening, Simon Hempel Jørgensen fra Korup Skole og Finn Holm Ewald fra Munkebjergskolen – og uddannelseschef fra UC Lillebælt, Søren Smedegaard, der

På forreste række blev der opmærksomt lyttet til udspillet fra taskforcens formand, Klaus Majgaard. F.v. Børn- og ungedirektør Hanne Døllerup, skolechef Nikolaj Juul Jørgensen og formand for Odense Lærerforening, Charlotte Holm.

selvfølgelig er interesseret i efter- videreuddannelsesforslaget, var også at finde på tilhørerpladserne.

Af politikere var ud over borgmester Peter Rahbæk Juul blandt andre også Arash Khan (V), Brian Dybro (SF), Søren Freiesleben (EL) og Mads Thomsen (S) kommet for at overvære fremlæggelsen.

SUND MAD OG MINDRE SKÆRM

Børn- og Unge-udvalget, som Susanne Crawley er formand for, havde den 15. august det første møde hvor taskforcens anbefalinger var på bordet.

Susanne Crawley siger, hun er glad for rapporten. Indholdet er ikke overraskende for hende. Men rapporten har akademisk vægt, siger hun.

– Anbefalingerne er mangeartede, og udvalget kommer på forskellig vis til at arbejde videre med anbefalingerne. Nogle kan der arbejdes videre med lokalpolitisk, mens andre kræver en national lovændring eller dispensation for at kunne gennemføres.

Udvalget var blandt andet optaget af anbefalingen om, at der reduceres i antallet af eksamener, og at der indføres mere differentierede prøveformer. Det samme gjaldt anbefalingen om, at der indføres en differentieret fordeling af statens tilskud til fri- og privatskolerne. Det er det, som kaldes ”koblingsprocenten”.

Der var ifølge Crawley i udvalget ønske om, at man som samlet udvalg rettede henvendelse til Børne- og Undervisningsminister Mattias Tesfaye og Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg om disse to anbefalinger.

– Vi kommer til at have mange flere drøftelser i udvalget. Jeg fornemmer en

stor optagethed af anbefalingerne, og ingen af dem er ”skudt ned”.

– Vi har haft en samtale om, hvordan en model for skolemad kunne se ud og har bedt om at se nogle forslag, herunder hvad de koster.

– Som den første konkrete handling vil vi se på muligheden for at sende et hyrdebrev til alle skolerne omkring brug af skærm i skolen.

– Det skal handle om to ting. Den ene er brug af skærm til aktiviteter, der ikke er relevant i undervisningen, altså sociale medier, spil, shopping og lignende. Den anden er, hvilken plads digitale devices skal have i undervisningen i forhold til analoge undervisningsmidler eller praktisk og kreativ undervisning.

– Det vil vi gerne bede børn, forældre, ledere og medarbejdere om at have en holdning til og udmønte den på deres egen skole

Stemningen i udvalget er i øvrigt god, forsikrer Susanne Crawley. ▲

TASKFORCENS OPGAVE

Taskforcen for skoleområdet blev besluttet som en del af budgetforliget 2023 og har i løbet af foråret 2023 arbejdet ud fra et politisk ønske om at se på, hvordan Odenses folkeskoler kan udvikles og styrkes med særligt fokus på:

- Motivation og trivsel – en varieret og motiverende skoledag med et særligt blik på de unge
- Blandede skoler med diversitet som en styrke
- Attraktive distriktsskoler – glæden ved den lokale folkeskole

Taskforcens 32 anbefalinger kan findes på Odense Kommunes hjemmeside ved at google ”32 anbefalinger til en bedre skole”.

En glad Susanne Crawley: – Det er jo altid godt, når nogle eksperter siger noget af det, man selv mener!

Differentierede løsninger er kodeordet

TASKFORCENS ANBEFALINGER // – Vi danskere er i høj grad drevet af retfærdighed. Vi skal have samme rettigheder. Men ét af taskforcens forslag går ud på at identificere de skoler, som har brug for noget ekstra, siger Susanne Crawley. Og det ser hun muligheder i.

TEKST & FOTO Erik Schmidt

Det var den politisk ansvarlige rådmand for Børn- og Ungeforvaltningen, Susanne Crawley (RV), som med byrådets accept fik etableret en såkaldt taskforce, der skulle forsøge at komme med bud på, hvordan folkeskolen i Odense kan styrkes.

Kort efter præsentationen havde LærerBladet lejlighed til at få dette interview med hende.

LB: Har du fået noget at gå videre med?

– Ja, det synes jeg, jeg har. Det er en analyse af problemstillingerne, som jeg er glad for at have fået. Måske er den ikke meget overraskende for mig, men for andre, der gør sig den umage at læse de 35 sider, bliver man klogere på, hvilke problemer folkeskolen står overfor, og hvorfor det er vigtigt at løse dem. Man kunne jo også sige, at det ikke er vigtigt. Men så kommer der bare nogle flere privatskoler, og så løser de jo nok opgaven.

– Det, jeg også godt kan lide, er, at anbefalingerne ikke er skåret i granit, de

er ikke gjort færdige. Måske har de også karakter af at være spørgsmål. Så politikerne skal tale med hinanden om løsningerne, men de skal faktisk også tale med deres by om dem. Med medarbejdere på skolen, med børn og forældre. Med skoleledere og måske også et civilsamfund. Det er noget, som jeg godt kan lide ved det. Sådan vil jeg gerne arbejde.

SVÆREST AT ÆNDRE STRUKTUREN

LB: Hvordan kan du bruge det i B&U-udvalget og i byrådet?

– Det er jo altid godt, når nogle eksperter siger noget af det, man selv mener! Så får det en større vægt. Det får en akademisk vægt, som jeg ikke tror, man kan betvivle. Det er ikke synsninger. De gør meget opmærksom på, hvornår noget hvier på forskning, og hvornår noget bare er en god ide.

LB: Hvad er det mest vidtgående eller kontroversielle forslag?

– Sværest at få igennem er nok de forslag, som handler om at ændre struktur. Det der handler om, hvor lille en skole skal være, for at der er den faglighed og dynamik, man kunne ønske sig.

– Det mest betydningsfulde er nok det afsnit, der handler om didaktik. Det må ikke være økonomien, der lukker de små skoler, men det faglige. Økonomien kan være en sidegevinst.

LUKNING AF SKOLER?

LB: Er det overhovedet realistisk at tale om lukning af skoler. Byrådet har garanteret ikke at lukke flere skoler i 10 år.

– Nej, derfor er det også, som jeg sagde før, at mange af løsningerne ikke er færdiggjorte. Men der er jo nogle mellemveje, som at måske indskrænker antallet af klassetrin på en skole, ... jeg tror faktisk ikke, jeg har lyst til at komme med løsningsforslag nu, fordi vi har lovet hinanden at være åbne.

– Men de sværeste forslag er dem, der handler om ændring af strukturer. Frit skolevalg har i Odense ofte været drøftet som en løsning, der skulle gælde for hele byen. Børneskoler og ungeskoler, den har været oppe, før jeg blev rådkvinde. Ændring af skoledistrikter, etablering af store skoledistrikter.

– Men her spørges der: Hvad nu, hvis man gør det, der hvor man har et problem? Lad være med at ændre skoledistrikter eller at ændre på sammensætning af årgange, der hvor det kører udmærket, og hvor der er en stor tilslutning til den lokale folkeskole. Pårup er altid et godt eksempel. Sanderum også. Men måske kan man gå ind i et samarbejde med Pårup om, hvordan den måske kan løfte nogle naboskoler.

– Forskellen er her, at det ikke er bydækkende forandringer, man laver, men der hvor man har noget, man gerne vil løse, som oplagt ikke er blevet løst i den nuværende struktur, og hvor vi har gået og set på nogle udfordringer i mange år.

EN MODSÆTNING

LB: Men er der ikke en næsten umulig modsætning i at ville skabe mere blandede skoler, så nogle elever presses væk fra deres lokale skole, og så netop at ville gøre de lokale skoler mere attraktive for at holde på distriktseleverne?

– Jo, nogle steder er det. Men mange steder er der ikke nogen modsætning, og hvis der er, skyldes det som regel, at den lokale folkeskole er i konkurrence med noget andet. Med frit skolevalg, med mange velrenommerede og gode frie eller

private skoler i nærheden. Nogen har måske også et rygte at kæmpe imod.

– Der er også en kæmpemæssig byforandring i gang, som på en eller anden måde kræver, at der står en fiks og færdig og lækker folkeskole klar, når man engang har et nyt byområde.

– *LB: Men er det ikke ved at give sig selv. Skolerne bliver jo med få undtagelser langsomt mere blandede, så skulle man ikke bare satse på at gøre distriktsskolerne mere attraktive?*

– Jo, og det er et af de forslag, som jeg synes er rigtig spændende. Vi danskere er i høj grad drevet af retfærdighed. Vi skal have det samme alle sammen. Samme rettigheder. Det er der også noget rigtig fint ved. Men ét af forslagene går ud på at identificere de skoler, som har brug for noget ekstra. Som har brug for at få tilført noget særligt. Det kunne være en frokostordning, som er gratis, eller nu siger jeg bare noget som eksempel, det kunne være, at SFO'en havde en særlig bevilling til et særligt godt fritidstilbud til børnene.

– Så der er nogle måder, hvorpå man kan hjælpe de skoler, der kæmper med at blive distriktets skole, så de for eksempel også kan konkurrere med de privatskoler i nærheden, der måske har en klassekvotient på højst 22. Det kunne være tolærerordninger, det tiltrækker også nogle forældre.

EFTERUDDANNELSE SOM SKOLEPROJEKT

LB: – Hvad med efteruddannelse – det kan være en dyr post?

– Det er også den, jeg ser, som én af de dyrere poster, men vi har et fortløbende driftsbeløb sat af til kompetenceudvikling og efteruddannelse i skoleafdelingen. Skal vi til at efteruddanne mange, skal de her midler i spil.

– Den klassiske måde er at sende folk på kursus, men jeg forestiller mig, at det bliver et skoleprojekt, altså noget der foregår ude på skolerne. Nogle gange går de fleste af kompetencemidlerne nemlig til vikardækning, mens lærerne er væk på uddannelse.

– Men her kunne man blive uddannet, mens man er på skolen og er i sin undervisning. Det vil være et samarbejdsprojekt med UC Lillebælt.

TALER IND I ETHVERT LÆRERHJERTE

– Det her tror jeg kan forandre noget, for jeg tror det taler ind i ethvert seriøst lærerhjerter. Det skal handle om dannelse i fagene og trivsel i fagligheden.

– Vi har jo haft strømninger af, at man ikke kan lære noget, før man trives, og så bliver der brugt meget energi på trivsel. Eller det modsatte, at selv om man ikke trives, så er man nødt til at lære noget. Her er vi jo enige om, at man skal gøre begge dele på én gang. Trivsel skabes gennem det, man laver.

– Hvis jeg var lærer, tror jeg, at jeg ville være rigtig glad for det her. Så ville jeg være rigtig glad for, at der endelig er nogen, der appellerer til min faglighed, og som ser det arbejde, der laves.

– Og så ville jeg være lidt bekymret for, om de der politikere kan få det til at ske og gennemføre det, men det tror jeg, at man kan, hvis man lægger det ud på skolen.

– Lærereforeningen vil have en stor indflydelse, hvis den markerer, at det her vil vi faktisk rigtig gerne. En fagforening skal selvfølgelig beskytte sine medlemmer, og det kan være svært med det forslag, der handler om at få andre kræfter ind på skolen, det forstår jeg godt, men der, hvor de får en vægt ind i et politiske rum, det er, når de siger: Det her er faktisk værdt at arbejde videre med. Det er det, vi vil. Det er det, vi anbefaler. Så bliver det stærkt!

REALISTISK MED MORGENMAD

– LB: Sund og nærende morgenmad? Kan det lade sig gøre?

– Det, mener jeg, er realistisk. ”Byens køkken” har jo ændret sig en smule de sidste år, så de nu leverer mad til vores dagtilbud mange steder. Byens Køkken er også flyttet til Sundhedsforvaltningen. Det er ikke længere dedikeret ældre mad.

– De har nogle forslag til, hvordan man for ikke ret mange penge kan servere kold morgenmad, som ikke adskiller sig så meget fra ”skolemælk”, og det må man gerne have på en skole. Det kan være skyr, det kan være noget frugt, der er skåret ud, det kan være havregryn med mælk.

– Det behøver ikke at være et kæmpe tag-selv-bord. Det kan også være en ordning, man vælger at dedikere til bestemte skoler, som har brug for at være attraktive. Opvasken er en god aktivitet for børnene.

LB: Partnerskaber mellem fri- og privatskoler og folkeskoler?

– Det er virkelig interessant, synes jeg. Man rammer noget, når man i rapporten siger, at de frie skoler faktisk gerne vil løfte deres sociale ansvar. De gør det så ikke, fordi strukturen er på en måde, så de ikke behøver det. Men rigtig mange af dem vil faktisk gerne. Der var mange skoler, der gerne ville tage imod ukrainske flygtningebørn.

– Jeg kunne godt se dem være en del af et valgfagssamarbejde. Vi har kun én skole i Odense, hvor man kan vælge fransk, og det er en privatskole. Jeg ved også, at mange privatskoler gerne vil være en del af ”Børnene i robotbyen”.

LB: Fælles campus?

– Taskforcen har anbefalinger med et langt perspektiv. Jeg er også tilhænger af 12 års undervisningspligt, men ud over det, har de også en vision om, at alle ungdomsuddannelser er samlet i en fælles campus, og det er jo noget, der kræver byudvikling hen over 10-20 år. Men jeg er ikke sikker på, hvad de mener med portalen.

DET FORPLIGTER

LB: Hvad sker der nu?

– Lige nu, tror jeg, at der er mange, der skal læse denne rapport.

– Det er måske vigtigt at sige, at B&U-udvalget aldrig har mødt taskforcen. Det har jeg heller ikke. Jeg er ikke blevet interviewet af taskforcen. Det er ikke på baggrund af noget, jeg har sagt, at der står det, der står.

– Jeg mødte Klaus Majgaard for første gang for to dage siden og har aldrig talt med ham tidligere. Det er skolechefen, der har nedsat gruppen. Jeg har undervejs tænkt: Det er mærkeligt, at de ikke har lyst til at tale med mig. Men lige nu er jeg faktisk glad for det, fordi jeg så står meget frit i forhold til det her. Det gør Odense Lærereforening i øvrigt også, fordi de ikke har været udpeget som taskforcedlemmer.

– Det havde nok også været nogle andre anbefalinger, hvis lærereforeningen havde været med, tror jeg. BUPL har jo heller ikke været med, skolelederforeningen og elevrådene heller ikke, men alle er blevet hørt.

– Nu går vi i gang med arbejdet. For mig var det rigtig vigtigt, at de her anbefalinger kom før sommerferien, selv om det har presset både taskforcen og forvaltningen. Det er med den bagtanke, at hvis jeg skal nå at få noget arbejdet ind i næste års budget, mens det her er aktuelt, så skulle anbefalingerne komme nu og ikke først efter sommerferien.

– Det vil være vigtigt, hvis der kan findes tilslutning til, at det gerne må koste nogle penge. Det bliver et stramt budget i år, det er det jo altid, men jeg synes, det forpligter et byråd at have nedsat en folkeskoletaskforce, som har arbejdet så grundigt. ▲

Fejlprognose førte til nedskæringer

BUDGET 2024 // Sidste år var der en fejlprognose, som betød færre midler til folkeskolen, men fejlen er korrigeret for 2024, siger B&U-chef for økonomi, Jesper Juel

TEKST & FOTO Erik Schmidt

Kommunen meddelte i det tidlige forår 2023, at økonomien på skoleområdet var udfordret. Budgettet var sat for lavt i forhold til elevtallet. Det førte til fyring af 12 lærere.

Det viste sig dog blandt andet at basere sig på en fejlprognose.

Desuden var der visiteret flere elever, end der var budget til, der var særlige udgifter til nye ukrainske elever, og der skulle sendes flere penge til fri- og privatskoler.

Politikerne valgte hurtigt at trække 12 mio. kr. ud af skolernes budgetter til dette skoleår og andre 12 mio. kr. til næste år.

Udgifterne til undervisning af elever fra Ukraine er kommunerne efterfølgende blevet kompenseret for.

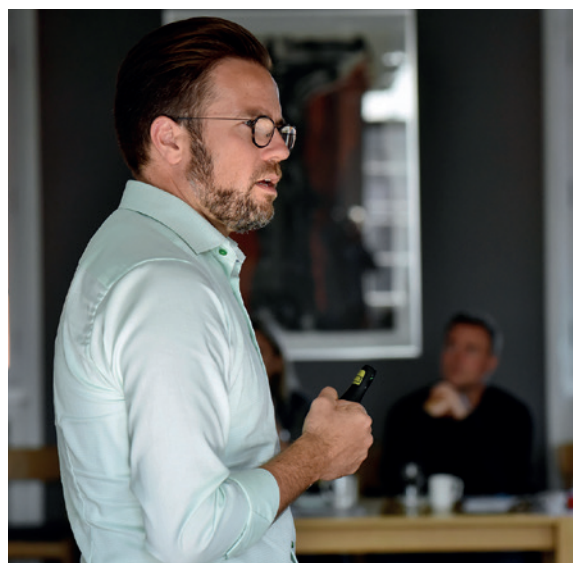
HVORFOR ER DET SÅ KOMPLICERET?

Der har været et faldende elevtal i folkeskolen, og dermed reducerer Odense Kommunes demografimodel også midler til folkeskolen.

Det skal ifølge chef for økonomi og styring i B&U-forvaltningen Jesper Juel generelt sikre et ensartet serviceniveau.

Men i 2023 har prognosen været for pessimistisk i forhold til det faktiske børnetal. Det bliver rettet med den nye befolkningsprognose til 2024, forsikrer han.

Borgmester Peter Rahbæk Juel (S) afviste over for Fyens Stiftstidende den 18. 8. 2023, at der med Budget 2024 bliver tale om besparelser i væsentligt omfang. (Arkivfoto)

Det efterlader dog et par spørgsmål, som LærerBladet har stillet Jesper Juel.

LB: Hvem er ansvarlig for prognoserne vedrørende skolesøgende børn og eventuelt børn med særlige behov?

– Det er Cowi der i samarbejde med Odense Kommune (borgmesterkontoret, red.), der udarbejder befolkningsprognosen.

LB: Hvorfor er det svært at lave sikre prognoser?

– Det er relativt kompliceret at lave prognoserne, da man her både tager hensyn til den generelle udvikling i Odense, det at vi alle hvert år bliver et år ældre. Herudover kompenseres der for til- og fraflytning inden for Danmark og for ind- og udvandring fra udlandet.

– Når der sker markante og hurtige ændringer i flyttemønstre eller lignende, så vil prognosen have svært ved at være præcis.

LB: Er der taget højde for eventuelle fejlkilder i det fremadrettede prognosearbejde?

– Vi må desværre leve med usikkerhederne, men vi forsøger at minimere usikkerhederne i det omfang det er muligt.

LB: Stiger beløbet til det specialiserede socialområde stadig – og ud over de ekstra driftsmidler, der blev afsat for et par år siden?

– Udviklingen på det specialiserede socialområde, altså 0-15 års området, som ligger i Børn og Ungeforvaltningen, har de sidste par år været relativt konstant med relativt små udsving, og vi forventer ikke udfordringer på dette område i 2023.

TAGER HØJDE FOR FEJLPROGNOSE

LB: Når nu der har været denne fejlprognose, kan man så ikke sige, at Odense Kommune "skylder" folkeskolen i Odense penge for 2023, og burde der i givet fald ikke kompenseres for tabet?

– Folkeskolen i Odense er også Odense Kommune, men jeg forstår godt dit spørgsmål.

– Den politisk vedtagne demografimodel har ikke indbygget en efterreguleringsmekanisme

i året, når vi kender det faktiske antal elever – sådan er det desværre ikke. Forvaltningerne skal selv håndtere dette inden for udvalgsrammen, og det har Børn- og Ungeudvalget også gjort i indeværende år.

– Der er f.eks. blevet omprioriteret 10,1 mio. kr. inden for udvalgsrammen til finansiering af ubalancen på skoleområdet i 2023.

– Det bliver rettet med den nye befolkningsprognose til 2024, hvor både demografireguleringsmodellen og befolkningsprognosen er opdateret. Det skal også retfærdigvis siges, at forvaltningen tidligere har "tjent" på demografireguleringen.

LB: Det er for en uindviet alligevel vanskeligt at forstå, at det skulle være så svært at prognosticere et elevtal. Hvad består de usikre variabler af, og hvad er den største usikkerhedsfaktor?

– Jeg medgiver, at det ikke nødvendigvis er let at forstå, og det er én af årsagerne til, at kommunen har et eksternt konsulentfirma med speciale på området til at medvirke ved udarbejdelsen af prognosen. Intuitivt er de største udfordringer til- og fraflytning mellem kommuner og også til og fra udlandet.

RIMELIG STABIL ØKONOMI

Odense Kommunes samlede budget er på ca 13,7 mia kr. Det er kun en lille del, der er til forhandling. I år er der ifølge Fyens Stiftstidende ca. 40 mio. til drift og 50 mio. til anlæg.

Borgmester Peter Rahbæk Juel (S) fastholder, at økonomien er fornuftig og afviser, at der bliver tale om besparelser i væsentligt omfang. Det sagde han i hvert fald den 18. august til Stiftstidende.

De største udfordringer befinder sig hos bybusserne og letbanen, der er ramt af dårlig driftsøkonomi, men også den grønne mobilitetsplan og klimaplanen belaster økonomien. Desuden vokser udgifterne ifølge Stiften fortsat generelt til det såkaldt specialiserede socialområde, der både omfatter udsatte børn, anbragte børn og handicappede borgere.

Onsdag den 13. september kl. 15.00 er der 1. behandling af forslag til Budget 2024. ▲

Charlotte Holm
Formand
Tlf. 5071 0984

Dennis Vikkelsø
Næstformand
Tlf. 2629 2099

Niels Munkholm Rasmussen

Jan Andersen

Martin Vedkiær

Maria Persson

Henrik Oxholm

Heide Fredensborg

Karen Heide-Jørgensen

OLF MENER

af Dennis Vikkelsø, Næstformand Odense Lærerforening

Lærerfyringer på trods af masser af stillinger!

12 lærere fik i april en fyreseddel med den begrundelse, at der ikke længere var lærerarbejde nok i Odense. Herefter har arbejdsgiver i den efterfølgende periode pligt til at trække fyringsvarslet tilbage, hvis der alligevel opstår stillinger. Så snart vi var på den anden side af den pligt, blev der slået den ene lærerstilling op efter den anden. Ved seneste optælling har der været opslået 28 lærerstillinger i Odense Kommune.

Hvorfor har arbejdsgiver så ikke for alt i verden sikret sig at få alle 12 lærere tilbage og afværge en opslidende opsigelsesproces? Det har Odense Lærerforening heller ikke den ringeste forståelse for. Men det skyldes én ting: Manglende vilje fra Odense Kommune!

Odense Kommune meddelte i det tidlige forår, at økonomien på skoleområdet var udfordret. Der var sat for lavt budget af til elevtallet. Det kunne tilskrives en fejlprognose. Desuden var der visiteret flere elever, end der var budget til, der var særlige udgifter til nye ukrainske elever, og der skulle sendes flere penge til fri- og privatskoler. Og da en forvaltning selv skal flytte rundt på pengene for at få det til hele til at balancere, så valgte politikerne omgående at trække 12 mio. kr. ud skolernes budgetter til dette skoleår og besluttede at gøre det samme næste år.

Odense Lærerforening meddelte, at det kunne løses uden at skride til afskedigelser. I et stort skolevæsen som Odenses er der stor personaleomsætning. Nogle år er det 100-150 lærerstillinger. Det ville blot kræve, at Odense Kommune besluttede, at forflyttelsesperioden skulle strækkes længere i takt med, at stillingerne opstod. Men det ville Odense Kommune ikke. Der var ikke et ønske om at strække sig længere, end der var pligt til.

Vi mener, at Odense Kommune forsømmer at se et helt skolevæsen med alle de bevægelser, der sker hen over et helt skoleår. Vi mener, at Odense Kommune svigter sine muligheder for at fremstå som en attraktiv arbejdsplads. Vi mener, at Odense Kommune optræder uanstændigt, når der slås den ene stilling op efter den anden, samtidig med at der er fremragende lærere, der går i en opsigelsesperiode. For norges vedkommende har de givet et helt arbejdsliv til Odense Kommune, og nogle steder kan de endda nå at hilse på nyansatte kollegaer, mens de selv er på vej ud.

Vi går en tid i møde, hvor det kan blive vanskeligt at få lærere nok. Den udfordring får vi ikke nemmere ved at løse, når der ikke engang er vilje til at beholde de dygtige lærere, der allerede er her! ▲

Forberedelse af OK24-forhandlinger

OK24 // Lærerforeningens kongres i september 2023 skal blandt andet behandle krav til ny overenskomst i 2024

I foråret 2024 skal der forhandles overenskomster for alle offentligt ansatte. Forhandlingerne sker på bagkant af de private overenskomstforhandlinger, der lægger spor for forhandlingerne i 2024.

Alle organisationer forudser, at sikring af real-lønnen bliver et væsentligt tema ved OK24, da den nuværende økonomiske situation er præget af høj inflation og stor usikkerhed. Derudover er der andre temaer, det er vigtige for Danmarks Lærerforening at forhandle og opnå resultater på. Det drøftes i lærerforeningen frem mod kongressen den 19.-21. september 2023, hvor foreningens krav vedtages.

OVERENSKOMSTFORHANDLINGER

Overenskomstforhandlingerne er en kerneopgave for foreningen, der har til formål at forbedre med-

lemmernes arbejdsvilkår. Løn, pension, arbejdstid, ferie, barselsregler, ansættelses- og opsigelsesbestemmelser mv., fastlægges i overenskomsten efter aftale mellem overenskomstens parter. Arbejdsvilkårene er også afhængige af andre faktorer: Den lovgivning, der ligger til grund for arbejdet, de afsatte ressourcer til området, personalepolitikken, ledelsesstrukturen mv. har også indflydelse på arbejdsvilkårene, men reguleres ikke i overenskomsten. Enkelte delelementer reguleres både af lov og overenskomst. Overenskomstens barselsrettigheder bygger således oven på de rettigheder, der er fastlagt ved lov. De forhold, der ikke forhandles ved overenskomstforhandlingerne, kan der ikke stilles overenskomstkrav til. Her anvender foreningen andre handlemuligheder for at få indflydelse. ▲

Et godt lærerliv for nyuddannede

LÆRERJOBET // Kursus for nyuddannede lærere hos Odense Lærerforening

TEKST & FOTO Erik Schmidt

I 2030 forventes der at mangle 13.100 lærere i Danmark. 4 ud af 10 nyuddannede lærere forlader jobbet som folkeskolelærer inden for en 5-årig periode og finder andet job.

Men hvad skal der til for at fastholde nyuddannede lærere i jobbet?

Det vil Odense Lærerforening prøve at samle nyuddannede lærere i Odense om til et arrangement mandag den 25. september 2023 kl. 12.00-15.30. Arrangementet foregår i Lærernes Hus, Klaregade 19, 2. sal.

Programmet er henvendt til nyuddannede lærere med ansættelse i Odense Kommune siden 1. august 2022.

– Vi har valgt at prøve at samle de seneste to årgange til mødet i Klaregade. Alle skoleledere ved også, at vi står over for et rekrutteringsproblem, så vi satser på, at de nyuddannede kan få fri.

SKOLEN SKAL VÆRE EN ATTRAKTIV ARBEJDSPLADS

– Det drejer sig om at gøre skolen til en attraktiv arbejdsplads for lærere, siger Henrik Oxholm fra Odense Lærerforenings styrelse, som er ordfører på området, og det er der ifølge ham enighed om hele runden rundt.

– Det siger stadsdirektør Stefan Birkebjergh Andersen, det siger skolechef Nikolaj Juul og pædagogisk chef Michael Plauborg. Alle erkender, vi har et rekrutterings- og fastholdelsesproblem.

Selv har Henrik været på besøg i Aarhus Lærerforening, der gennem flere år har kørt et særligt program med en kursusdag fire gange om året.

– Det har de fået 800.000 kr. af kommunen til, og det ser ud til, at det har en virkning. Det er i én eller anden grad lykkedes at fastholde flere lærere.

Den nye praktikordning på læreruddannelsen vil måske også gøre sit. Det er i hvert fald meningen.

Praktikperioden er med læreruddannelsesaftalen fra 2022 blevet forlænget med en tredjedel, så de studerende har praktik på alle fire år. De vil også efter aftalen få mere feedback og vejledning.

DET FÅR DEM TIL AT BLIVE?

Når Danmarks Lærerforening spørger

Et godt lærerliv for nyuddannede - Hvad skal der til?

PROGRAM

- 12.00** Velkomst ved Charlotte Holm, formand i Odense Lærerforening.
- 12.15** Nyuddannet lærer i Odense Kommune
– fastholdelse i et spændende arbejde som lærer og en attraktiv skole som arbejdsplads.
- 13.00** Erfaringer og oplevelser fra to nyligt nyuddannede lærere.
- 14.00** Netværksarbejde
- Hvordan kan vi hjælpe hinanden i jobbet som nyuddannet lærer?
 - Erfaringsudveksling ved bordene.
 - Hvor går vi hen, når det brænder på?
 - Mentorordning på skolen for nyuddannede.
- 14.45** Ny lærer og lærerprofessionen.
Oplæg fra styrelsesmedlem i Odense Lærerforening.
Der serveres en sandwich. – Angiv gerne eventuelle allergier ved tilmelding.
S.U. senest den 18. september 2023

Henrik Oxholm, der er ordførende styrelsesmedlem, når det gælder rekrutterings- og fastholdelsesproblemer, i et tænksomt øjeblik ved lærerforeningens tidligere kongres. (Arkivfoto)

læreruddannede, der arbejder uden for folkeskolen, hvad der fik dem til at forlade folkeskolen, peger de på følgende områder:

- Det psykiske arbejdsmiljø
- Manglende sammenhæng mellem opgaver og ressourcer
- For lidt tid til den enkelte elev
- Et ønske om nye udfordringer
- Inklusionsudfordringer

Når foreningen spørger, hvad der kunne få dem til at blive lærere i folkeskolen igen, nævner de primært følgende:

- Lavere Klassekvotienter
- Bedre løn
- Gode støttemuligheder, fx til arbejdet med udfordrede elever
- Mere frihed til den enkelte lærer
- Flere timer med to lærere ▲

REKRUTTERINGS- OG FASTHOLDELSESPROBLEMER

Andelen af læreruddannede, der arbejder i folkeskolen er faldet hvert år siden 2013.

Antallet af timelønnede vikarer i folkeskolen er steget, fra hvad der svarer til ca. 1.000 fuldtidsstillinger i 2012 til ca. 2.000 i 2022 (ifølge et udtræk fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor).

Blandt de nyansatte i lærerstillinger er det mere end hver tredje, der ikke har en læreruddannelse. (AE 2022).

Kun 6 ud af 10 læreruddannede arbejder i dag i folkeskolen. Det betyder, at vi har over 28.000 læreruddannede, der arbejder uden for folkeskolen.

Hvis der zoomes ind på årgang 2015 fra læreruddannelserne, arbejder 4 ud af 10 uden for folkeskolen efter fem år.

Optaget på læreruddannelserne er faldet fra ca. 3.700 i 2012 til ca. 2.700 i 2022

Kilde: Danmarks Lærerforening

Jeannette Hansen, der er læsevejleder og tovholder i Seden Skoles læringscenter. Det pædagogiske læringscenter skal ifølge bekendtgørelsen ikke nødvendigvis være et fysisk lokale på skolen. Det bliver i højere grad defineret som en organisering af medarbejdere, der skal løse nogle specifikke opgaver som f.eks. vejledning.

Færre elever benytter skolebiblioteket

SKOLEBIBLIOTEKET/PLC // Seden Skole prøver at nappe det bedste fra både det klassiske skolebibliotek og PLC-tanken om at samle vejledningsfunktionerne

TEKST & FOTO Erik Schmidt

Vejen til viden går ad sproget, bogen og biblioteket. Sådan var det i hvert fald engang. Men så kom nettet. Og appen.

På nogle skoler er skolebiblioteket sygnet hen, og bøgerne er i stort antal stuvet af vejen. Lærebogen er afløst af undervisningsportaler.

De økonomiske midler til skolebiblioteket har i mange år været dalende, især efter skolereformen i 2014, og skolebiblioteket blev ændret til et pædagogisk læringscenter.

Bibliotekarens rolle som børnelitteraturformidler er blevet skubbet i baggrunden til fordel for en mere udpræget kollegial vejlederrolle, og der står ingen steder i bekendtgørelsen, at der skal være et skolebibliotek under de pædagogiske læringscentre.

LÆSTELYSTEN ER FALDENDE

I samme periode, altså de seneste 10 år, har børn og unges lyst til læsning været faldende.

Kun en tredjedel af alle elever kommer

på skolens bibliotek flere gange om måneden, viser den nye, store undersøgelse, Børn og Unges Læsning, som omtales på Folkeskolen.dk

Brugen af biblioteket daler med alderen, så 72 procent af eleverne i 8. klasse fortæller, at de sjældent eller aldrig kommer på skolens bibliotek, og en tredjedel af dem kommer kun, fordi en lærer siger, at de skal.

Markant færre elever låner bøger på skolebiblioteket nu, end sidst en lignende undersøgelse blev gennemført i 2017.

BEKYMRET MINISTER

I maj 2023 kom så resultaterne af den internationale læseundersøgelse PIRLS, og den viste, at hver fjerde danske 4.-klasse-elev nu er en dårlig læser. Undersøgelsen viser desuden, at det står helt skidt til med de danske elevers læseglæde.

PIRLS-undersøgelsen har også fået toppolitikere til at kaste et kritisk blik på de unges skærmforbrug, og Børn- og Undervisningsminister Mathias Tesfaye er bekymret.

”Det seneste årti har eleverne fået

flere timer i dansk, alligevel kan jeg se at eleverne i dag læser mindre. Det er et tankevækkende at denne udvikling er sket i en periode, hvor der bliver læst mere og mere på skærme og ikke i rigtige bøger”, skriver Børne- og undervisningsminister Mathias Tesfaye (S) i en kommentar til mediet Folkeskolen.

SEDEN SKOLE MED PÅ BØLGEN

På Seden Skole gør de, hvad de kan for at tage det bedste fra det klassiske bibliotek og det bedste fra læringscenteridéen.

– Vi er med på PLC-bølgen, siger Jeannette Hansen, der er læsevejleder og tovholder på skolens pædagogiske læringscenter, som mange dog stadig kalder ”biblioteket”.

– Klasserne kommer her og låner bøger, og vi vejleder også i børns fritidslæsning, som vi skal ifølge bekendtgørelsen fra 2022. Vi er måske i alt 10 i ressource-teamet. Vi er to læsevejledere og to matematikvejledere, og så er der vejledere i inklusion og dansk som andetsprog. Der er sket meget på det organisationsmæssige område.

PRIORITERER AT KØBE BØGER

Jeannette er også ude i klasserne til såkaldte booktalks, hvor hun medbringer 10-15 bøger, som hun fortæller om.

Det er især på 3.-4. klassetrin, hvor læselysten gennem de senere år overraskende har været faldende.

– Jeg tror, skærmen har haft meget indflydelse på den udvikling. Men der er ikke kun én grund.

Skolen prioriterer at købe bøger. Også nyere litteratur til de unge og de læsesvage. Det er en bevidst strategi.

Jeannette Hansen har ikke egentlige timer på biblioteket, hvor hun har tid til at tage imod klasser, ordne bøger og læse lektøruddtalelser med henblik på indkøb. Hun er heller ikke uddannet bibliotekar. Det hører fortiden til.

– Men vi har en flexjobber, som er meget dygtig. Hende har vi været heldige med. Hun er hjælpsom med alt og er til stede fra kl. 9.00 til 13.00.

Der er også en god forbindelse til folkebibliotekarer, der kan fortælle om, hvilken slags bøger, børn og unge godt kan lide at læse på de forskellige alderstrin.

– Men vores skolebibliotek eller læringscenter er meget andet end bøger.

På gulvet er der blandt andet legetæpper med bogstaver og tal, som børnene kan hoppe rundt i, der er et større Lego-anlæg, der kører oplysende Youtubes på en stor TV-skærm, og der er også et lille hjørne til særlige sproglige indsatser. ▲

HVORDAN BRUGER I SKOLEBIBLIOTEKET/PLC?

Anne Thorsen, Korup Skole

Vi har intet egentligt PLC, som vi havde tidligere. Vi har et mindre bibliotek i børnemiljøet, som er lavet for nylig med helt nye bøger. Det indrettes og indkøbes af de læsevejledere, som er tilknyttet børnemiljøet. I ungemiljøet benytter vi os af det lokale bibliotek. De blander bogkasser til os, som er alderssvarende og med forskellige genrer. Så bytter vi dem ca. hver tredje måned. Ellers læser de på elektroniske platforme som fx Bookbites eller E bøger/papirbøger, som bookes på CFU.

Charlotte Christiansen, tidligere Agedrup Skole, nu selvstændig med virksomheden Læsesmart

For mange år siden brugte jeg biblioteket med klasser i samarbejde med skolens bibliotekarer til små forløb om læsning og litteratur. Senere havde jeg blot en udlånstime hver uge – somme tider i samarbejde med en plc-medarbejder. Der var et rimeligt fornuftigt udvalg af bøger, men for få eksemplarer af de mest populære titler.

Pendulet svinger den anden vej

SKOLEBIBLIOTEKET/PLC // Den analoge materialesamling og litteraturens rolle er på vej til at blive styrket, mener forskningschef Thomas Illum Hansen fra UCL.

TEKST Erik Schmidt

Børn og unges læseglæde og læsekultur er udfordret og står i et vadedsted.

Derfor har Kulturministeriet sammen med en række relevante organisationer taget initiativ til projektet ”Børn og unges læseglæde”, der løber fra 2023 til 2025 og har en bevilling på 8,7 mio. kr.

Det er forskningsleder Thomas Illum Hansen fra UC Lillebælt som sammen med Stine Reinholdt Hansen har ansvar for forskningsdelen. Den 1. november offentliggøres en forundersøgelse, der bl.a. handler om PLC/skolebiblioteket.

Han tror bogen i en eller anden grad er på vej tilbage.

– Min personlige vurdering er, at pendulet vil svinge igen, men ikke helt tilbage til skolebiblioteket før 2014, siger Thomas Illum Hansen.

– Københavns Kommune har vist vejen ved at bruge betegnelsen skolebibliotek igen, hvilket jeg tolker som et tegn på, at den analoge materialesamling og litteraturens rolle bliver styrket, hvilket også kommer til udtryk i den seneste revidering af diplom for læringsvejledere fra 2023.

– Der er dog lang vej til den gamle skolebibliotekaruddannelse og til andre landes

prioritering af skolebibliotekets funktion. Norge og Sverige sætter fx ind for at styrke analoge materialer og litteraturens rolle.

REDUCERET TIL EN HYLDE

– Med den seneste bekendtgørelse for PLC er læringsmålstyringen også blevet renset ud igen, men PLC fik en centerfunktion tilbage i 2014, som jeg ikke tror, at kommuner og skoler vil renoncere på. Den bliver beskrevet med forskellige ord, da tanken var og nok stadig til dels er, at PLC spiller en rolle i det, som mange kalder for skolens faglige, pædagogiske og distribuerede ledelse.

– PLC’s sammensatte karakter med mange vejledningsfunktioner afspejler, at der stilles flere krav til skolen i dag. Forventningerne til PLC i dag opfatter jeg som et kompromis og et forhandlingsresultat, der gør, at man ikke har prioriteret i PLC’s formål og mange opgaver.

– Den er derfor lagt ud til skoler og kommuner, hvilket betyder, at der kan være store lokale forskelle, herunder at et skolebibliotek kan være reduceret til en hylde eller en digital løsning, hvis en skole vælger at prioritere andre opgaver, fx at bruge de fleste ressourcer på at få teknologiforståelse ind i skolen. ▲

– Min personlige vurdering er, at pendulet vil svinge igen, men ikke helt tilbage til skolebiblioteket før 2014, siger Thomas Illum Hansen.

Forsøg med mobilfri skole

MOBILFRI SKOLE // Ordningen løber frem til efterårsferien, hvor den evalueres

På Agedrup Skole har man nu i lighed med flere andre skoler indført ”mobilfri skole” for de ældste elever.

Alle afleverer deres telefoner om morgenen og får dem igen ved skoledagens afslutning, eller hvis de skal bruges som arbejdsredskab. Undtaget er ordblinde elever, der løbende bruger telefonen som arbejdsredskab.

Ordningen løber foreløbig frem til efterårsferien, hvor den evalueres. Tanken er, at det er en forløber til en retningslinje for hele skolen, men skolebestyrelsen er endnu ikke nået til enighed.

Malik, Laura, Malak og Nazif fra 7. klasse Agedrup Skole skal nu lægge telefonen.

KLUMME

TikTok skal nok være der efter kl. 14.00

MOBILFRI SKOLE // Et sadistisk tiltag?

TEKST Kristina Malmer Rasmussen

Mobilfri skole eller ej?
Forslaget deler vandede. Groft sagt med lærere og politikere på den ene side, studerende og grundskoleelever på den anden.

Forskningen lægger sig lidt i midten. Der kan argumenteres for og imod.

Ikke desto mindre er den mobilfri skole den virkelighed, flere danske skoleelever efter ferien er mødt ind til. Telefonen afleveres om morgenen og udleveres først ved skoledagens afslutning.

Omend det i visse elevers øjne kan forekomme som et næsten sadistisk tiltag (vi afkorter jo trods alt deres højre hånd med cirka 15 centimeter), så har vi vores pædagogiske argumenter i orden. Det synes vi i hvert fald selv.

EN STÆRKT UDFORDRET KOMPETENCE

Argumenterne imod (som vi hører fra såvel egne elever som fra forpersoner for den ene eller den anden sammenslutning af gymnasie- og grundskoleelever) er blandt andet, at det digitale liv blot vil flytte sig til bl.a. computere, og at vi som uddannelsesinstitutioner har en forpligtelse til at inkorporere teknologien i undervisningen og undervise i, hvordan forskellige devices anvendes som arbejdsredskaber.

Prøliåhørhæræggå!

Vi lærere er jo digitale dinosaurer, i himlens navn! Uanset hvor meget, vi anstrenger os, så kommer vi aldrig til at indhente de digitale verdensborgere, vi dagligt underviser.

Men. Det vi kan – og ønsker at – opnå med de mobilfri skoler, er jo først og fremmest at skabe et læringsrum, hvor koncentrationen ikke løbende forstyrres af en summende telefon, hvor vi træner fordybelse (én af de kompetencer, der i min optik er stærkt udfordret blandt danske skoleelever), og hvor vi ikke mindst giver eleverne en pause fra de sociale medier. En pause fra konstant tilgængelighed, fra u hensigtsmæssige kommentarer på SoMe, fra likejagten, og fra hele tiden at skulle sammenligne sig selv med unge fra nær og fjern.

I modsætning til, hvad nogle unge mennesker mistænker, så er vi imidlertid ikke mere digitalt udfordrede, end at vi godt er klar over, at de forskellige kanaler snildt kan tilgås via PC/Mac. Vi tilhører trods alt den generation, hvor telefonen var en man ringede med/på, og hvor internettet boede i det kabelforbundne, skrigende modem i nærheden af den stationære computer.

Vi er med andre ord med på, at kommunikation kan finde sted på computeren. Derfor bliver tiltaget om den mobilfri skole mange steder fulgt op af initiativer, der kan træde i stedet for telefonerne i pauserne.

Om det er kortspil, terninger, bordtennis, stikbold eller etablering af flere hygge-

kroge og -områder er for så vidt underordnet. Formålet er at vise de unge mennesker, hvad man *også* kan lave i sin pause. Og at det faktisk har en værdi at prioritere nærværet med sine klassekammerater.

MAN ER VEL IKKE VILDMÆND

Da vi inden sommerferien var på lejrskole med den daværende 6. årgang, afprøvede vi forsøget i trygge rammer -forstået på den måde, at telefonerne var til stede i lærernes hytte, men kun tilgængelige i 1 time om dagen. En time, mine damer og herrer, men trods alt med på turen. Man er vel ikke vildmænd.

Tiltaget blev på ingen som helst tænkelige måder taget vel imod af de 12-årige. Men de åd den. Alle telefoner blev afleveret. Oven i købet deres rigtige telefon, og ikke batteriløse Nokia 3310'ere, som jeg tidligere har oplevet, at 16-årige i ramme alvor påstod, var deres nuværende telefon, når vi stod med mobilhotelseancen om morgenen.

Og det endte med at blive en rigtig god oplevelse. Faktisk var der en håndfuld, der på den sidste dag slet ikke ønskede deres telefon udleveret i den time. De ville hellere spille Uno, Kongespil, Røvhul eller Casino.

Måske er det derfor, at det ikke giver de store sværdslag, når denne (nu 7.) årgang dagligt skal aflevere deres telefoner. Så længe der er kort, terninger og bordtennisbat, så går det hele nok.

Og TikTok skal nok være der efter kl. 14.00. Det er sikkert og vist. ▲

Har dansk pædagogik forladt sig selv?

DANSK PÆDAGOGIK // Dansk pædagogik har forladt sig selv, skriver Keld Skovmand, der har forladt Danmark. Stefan Hermann og Thomas Rømer er også ude.

TEKST & FOTO Erik Schmidt

Når man som lærer skal orientere sig overordnet i pædagogisk-filosofiske strømninger, har man brug for fyrtårne. Nogle der rager op og lyser i kraft af deres faglighed, overblik, indsigt og stamina og tør stå ved, hvad de mener.

Keld Skovmand er sådan én. Stefan Hermann er en anden, og Thomas Aastrup Rømer en tredje.

De står på forskellig grund og repræsenterer ikke det samme i pædagogikken. Men nu har de alle tre – mere eller mindre frivilligt – forladt deres stillinger, og det er et stort tab for dansk pædagogik, at institutionerne ikke har været i stand til at holde på disse kapaciteter.

DIDAKTIKMESTEREN

Keld Skovmand, der senest var ansat som lektor på UC Lillebælt, offentliggjorde for nylig på sin facebookprofil, at han pr. 1. september tiltræder en stilling som førsteamanuensis i pædagogik på Institutt for læreruddanning i Trondheim og flytter derop sammen med sin kone.

Skovmand har almenpædagogisk ikke mindst bidraget som en inspirerende og en i særklasse sprogligt og didaktisk ferm underviser, der også har sat sig spor med sit forfatterskab og sin deltagelse i forskellige rådgivningssammenhænge.

Især øvede han stærk indflydelse for at få afskaffet læringsmålstyringen gennem Rådgivningsgruppen for Fælles Mål, der blev nedsat af Merete Riisager.

I sit oplag skrev Skovmand begejstret: ”Jeg er under ansættelsesforløbet blevet mødt med en anerkendelse, venlighed og professionalisme, der gør mig meget glad.”

Desuden – ikke uden en vis fortrydelse: ”Jeg er glad for at forlade ”dansk pædagogik”, i det mindste for en sandsynligvis større stund, men må samtidig sande, at der ikke er så meget at forlade, fordi dansk pædagogik egentlig allerede har forladt sig selv. Som jeg ser det, er dansk pædagogisk

Keld Skovmand.

Stefan Hermann.

Thomas Rømer.

tradition blevet undermineret over en årrække, fordi der ikke længere er institutioner, der bærer den, og den dannelsesteoretiske didaktik, som tidligere var klangbunden i dansk læreruddannelse og fortsat er min, ser ud til at være fortrængt eller i det mindste voldsomt marginaliseret.”

EN VARM TID

Næsten samtidig meddelte Stefan Hermann, der har været rektor på Københavns Professionshøjskole fra starten, at han ville stoppe for i stedet at overtage Christine Antorinis direktørstilling i Life Fonden, som er en aflægger af Novo Nordisk Fonden, der har en bugnende pengekasse til forskel fra KP, der skal spare i omegnen af 100 mio. kr.

Stefan Hermann blev i en portrætartikel i Politiken for nylig kaldt for ”Kongen af uddannelse”. Han har siden ca. 2010 siddet i adskillige råd, som fx Rådet for Børns Læring, dialoggruppen for Ny Nordisk Skole, DEA's ungdomsuddannelseskommission og regeringens ekspertgruppe om ungdomsuddannelser.

Hermann er uddannet cand. scient. pol. og en alsidig kulturprofil, der både er glad for kunst og sport. En fremragende kommunikator og en markant pædagogisk debattør med idéhistorisk, videnskabsteoretisk og kultur-mæssig ballast og erfaring fra arbejde i både Kultur- og Undervisningsministeriet.

Stefan Hermann har altid været optaget af moderniseringen af den offentlige sektor

og af velfærdsstatens udfordringer, men også af den filosofiske pædagogik. Han har skrevet flere bøger om pædagogik og uddannelsespolitik, blandt andet den lille debatbog *Hvor står kampen om dannelse?*

Hermann mener, at der er to ”positioner”. Den ene er en såkaldt ”politisk-administrativ position”. Heroverfor sættes en anden ”dannelseposition”. Hermann har selv et ben i hver lejr og plæderer for større forståelse for begge positioner.

Ved sin seneste udgivelse *”En varm tid”* sagde han til Information: ”Engang talte man om at gå kold, i dag brænder vi ud.” Han er især bekymret for den unge generation, hos hvem han oplever ”en følelsesmæssig og relationel overophedning. De unge er i dag den første generation, der oplever flere muligheder som en byrde og ikke som en frihed.”

EN UBEGRUNDET FYRING

En tredje stor kapacitet i dansk pædagogik er Thomas Aastrup Rømer, der for nylig blev fyret fra DPU Aarhus Universitet. En firing, der angiveligt skyldtes besparelser, men som Rømer selv, og med ham en del kolleger, mener er ideologisk betinget.

Thomas Rømer har med sit omfattende arbejde og sit forfatterskab (bl. a. hovedværkerne ”Pædagogikkens to veje” og ”Skolens formål”) i høj grad været medvirkende til at skabe opmærksomhed om pædagogikkens væsen, alle dilemmaerne og alt det, der undergraver pædagogikken.

Rømer mestrer både den levende beskrivelse, den stringente analyse, polemikken og poesien.

Han er én af få, der kan skrive nænsomt og smukt om pædagogik. Og han er én af få, der skriver, hvad han ser uden at skele til, hvilke omkostninger, det kan få for ham selv.

En modig og vedholdende kritiker og filosof med emotionel fornuft af den støbning, som systemtænkere synes er langt ude, men som har været med til at give fodfolket troen på pædagogikken og didaktikken tilbage.

”Jeg kan mærke, hvordan ”borgeren” ætsets op,” skrev Rømer lakonisk på sin facebookprofil efter firingen.

”Der er ingen begrundelser eller dokumentation, så nu kan jeg – den stakkels borger – starte forfra?” ▲

Det gode pensionistliv

FRAKTION 4 // Arbejdet som næstformand i bestyrelsen for fraktion 4 i Odense er med til at give Gitte ny energi. Til efteråret stiller hun også op til hovedstyrelsesvalget i Danmarks Lærerforening.

- Det, der giver mening og har betydning, det skal man gøre. Gitte Mailand er blevet næstformand i lærerforeningens fraktion 4, som består af pensionister, der stadig er medlemmer af DLF. - Efter møderne kører vi hjem med ny energi og glæde, siger hun.

TEKST Gitte Mailand
FOTO Erik Schmidt

Jeg hedder Gitte Mailand og gik på pension i 2021 som 65-årig efter et langt og, synes jeg selv, spændende og varieret lærerliv i Odense. Altid fagligt aktiv, tillidsmand i mange år, både i den vidtgående specialundervisning og en almene skole. Styrelsesmedlem, kongresdelegeret og næstformand i Odense Lærerforening i samlet 6 år.

Som mange pensionister oplever det, får man en ny og anderledes energi, når man bestemmer over sin egen tid.

Derfor er jeg igang med en Ph.D. (pensionist hele dagen).

NY ENERGI

For nuværende er arbejdet som næstformand i bestyrelsen for fraktion 4, Odense med til at give ny energi.

Bestyrelsen med Lene Mygenfordt som formand gør et virkelig godt stykke arbejde med at arrangere foredrag og ture.

Fraktion 4-medlemmerne mødes på Skt. Klemensskolen ca. en gang om mæne-

den til foredrag og hyggeligt samvær. Jeg vil her opfordre pensionister i fraktion 4 til at deltage. Vi kører hjem med ny energi og glæde efter møderne.

FAGLIGE SENIORER, EN NY VERDEN

Desuden er jeg sammen med gode faglige kolleger fra Faglige Seniorer ved at etablere en lokalforening under Faglige Seniorer i Odense.

Vi har noget, vi gerne vil, men det tager tid at få startet rigtigt.

Danmarks Lærerforenings fraktion 4 er kollektivt meldt ind i Faglige Seniorer. Vores håb er, at vi lokalt i Odense kan etablere fælles rådgivning, hjælp til læsesvage ældre og andre former for seniorarbejde.

Vi kan sagtens bruge flere medlemmer.

VIKAR ER OGSÅ EN MULIGHED

Samme år som jeg gik på pension, sagde jeg ja til at undervise de ældre elever fra Næsby Skole på kursuscentret Fønix.

Jeg fandt ud af, at det var godt. Godt igen at være sammen med elever og kolleger.

Nu er jeg tilknyttet Korup Skoles vikar-

korps – det er en fantastisk måde at være en del af folkeskolen på.

Det, der giver mening, og har en betydning, skal man gøre.

Pensionister er forskellige. Det gode liv er ikke ens for alle.

Nogle vil leve det gode pensionist liv med socialt samvær, medlemsfordele og seniorkurser.

Andre vil gerne være mere fagpolitisk aktive.

Andre igen vil gerne gå på arbejde i ét eller andet omfang.

Og vi er nok alle en fællesmængde af det meste.

De sidste år som lærer skal nytænkes. En god afslutning på lærerlivet har stor betydning for tiden efter.

Det giver mening for mig og betyder noget, at vi får de bedste mulige vilkår, efter at vi er blevet pensionister. Derved får vi mulighed for at vælge den tilværelse, vi ønsker os.

Derfor stiller jeg op til det kommende valg til hovedstyrelsen for fraktion 4.

JEG HAR INGEN FÆRDIG OPSKRIFT PÅ DET GODE PENSIONISTLIV

Jeg er ikke i nærheden af at være færdiguddannet pensionist.

Så jeg fortsætter mit engagement for pensionisterne i fraktion 4 og mit arbejde i Faglige Seniorer.

Har du behov for yderligere information om arbejdet og deltagelse i fraktion 4 og Faglige Seniorer, er du meget velkommen til at kontakte mig på mail, vejrup61@gmail.com

Men jeg håber også, at jeg vælges ind i hovedstyrelsen for fraktion 4!

Jeg vil for altid være mormor for Karla, Viggo, Ellinor, Vilfred og Sofie og mor til fire skønne børn, Maria, Thomas, Nanna og Laura og ægtefælle til Niels.

Familien kan i sig selv fylde et helt pensionistliv.

Men hvem ved! Måske en dag om mange år vil der være et job i Ikea, ... og så kan I måske møde mig ved trappen derude: "Er der noget, jeg kan hjælpe med?" ▲

Hvilken rolle spiller højskolen i en Altidsalder, hvor det effektive, nemme og perfekte tilstræbes? Er dannelsen til det uperfekte i virkeligheden det nye perfekte? Disse spørgsmål var omdrejningspunkt i denne debat mellem Lisbeth Trinskjær, Japer Gramkow Mortensen, Mads Langer, Simon Axø. Th. Sofie Buch Hoyer, der var moderatør.

Sprudlende dannelsesfestival

Svend Brinkmann og Mads Langer tiltrak mange både inde i teltet og udenfor, da de talte om "et liv i resonans". Der var desuden to andre hovedscener.

Rane Willerslev mente, at stenalderen var en interessant periode, for dengang var der tid til andet end at arbejde, og ligheden var stor.

DANNELSE // Resonans-festivalen på Oureskolerne handlede i år om "Mennesket i en digitaliseret verden"

TEKST & FOTO Erik Schmidt

Begrebet RESONANS har givet navn til den store dannelsesfestival, der nu for tredje år afholdtes i august på Oureskolerne på Sydfyn. I år om mennesket i en digitaliseret verden. Det var et smukt, stort anlagt og velgennemført arrangement med paneldebatter på tre scener, musikindslag, madboder og ca. 1500 deltagere, heraf mange unge. Og med et sprudlende program med blandt andre *Svend Brinkmann, Connie Hedegaard, Jesper Theilgaard, Thure Lindhardt, Mads Langer, Rane Willerslev, Stine Bosse, Lene Rachel Andersen, Peter Wivel, Dorte Ågård, Imran Rashid, May My Humaidan, Troels Mylenberg* og mange flere.

Emnerne eller indslagene handlede blandt andet om kunst og teknologi, "generation skærm", klimalammelse, eller..., "hvem tilhører dannelsen?", ledelse anno 2023, uddannelse i krise, klimadannelse, om musikens kraft, rammer for kunstig intelligens og et liv i resonans.

RESONANS handler i filosofien Hartmut Rosas forståelse om relationen til ens omverden og medmennesker. Om at opleve at være på bølgelængde med sine omgivelser og dermed overskride den fremmedgørelse, mange oplever i det moderne højhastighedssamfund.

Det er festivalens formål at bidrage til udviklingen af et nyt og tidssvarende dannelsesbegreb. Det vil sige et dannelsesbegreb, der er inkluderende, mangfoldigt og globalt i sit udsyn.

Det, der for alvor vil gøre dannelsesbegrebet tidssvarende, er imidlertid, at det får os til at forstå dannelsens rolle i en digitaliseret verden, hed det i programmet. ▲

Paradigmeskifte for skærm i undervisningen på vej

SKOLENS DIGITALISERING // Andelen af elever med højt skærmforbrug er i løbet af et årti steget fra 4 til 41 procent. Men både fagfolk, organisationsfolk og politikere vil nu have reguleret brugen af digitale virkemidler i folkeskolen.

TEKST & FOTO Erik Schmidt

Mange børn bruger i dag adskillige timer foran en skærm uden voksenselskab og uden voksenvejledning.

Andelen af elever med højt skærmforbrug er i løbet af et årti steget fra 4 til 41 procent.

– Det er lykkedes at bilde os ind, at det er godt for børn at være fri for de voksnes autoritet. Men det har store omkostninger. Børn er i dag eksistentielt overbelastede. De er dybt alene!

Det siger rådgiver, ph.d., Dorte Ågård, der for nylig sammen med lægen Imran Rashid, techanalytikeren Mie Oehlenschlager og psykologen David Madsen var inviteret til Oureskolernes dannelsesfestival, Resonans, for at tale om ”generation skærm”.

De fire nævnte er en del af det kritiske ekspertnetværk Tech og Trivsel.

Det er også Imran Rashid der sammen med bl.a. Dorte Ågård og andre står bag borgerforslaget ”Stop tech-industriens kommercielle udnyttelse af danske børn & unge!”, der har samlet mere end de

nødvendige 50.000 underskrifter, der skal til for, at forslaget tages op i Folketinget.

Forslaget har til formål at beskytte børn og unges privatliv, trivsel og sikkerhed mod tech-firmaernes kommercielle udnyttelse ved hjælp af algoritmer, digital manipulation, dataindsamling og adfærdsdesign, hedder det i motiveringen.

– Der er et paradigmeskifte på vej, sagde Dorte Ågård på Resonans-festivalen.

FOLKESKOLENS AUTORITETSTAB

Folkeskolen har det seneste tiår fået tilført masser af computere, smartboards og digitale læremidler, og mange steder er de fysiske lærebøger smidt ud.

Ifølge både Danmarks Lærerforening og Skolelederforeningen er undervisningen i høj grad blevet afhængig af de digitale læremidler og digitale læringsplatforme.

Dorte Ågård opfordrer skolen, lærerne og i det hele taget voksne til at tage autoriteten tilbage.

Mange forskere har i den seneste tid advaret mod sammenhængen mellem de

unges mistrivsel og det tårnhøje skærmforbrug.

I maj 2023 kom så resultatet af den internationale læseundersøgelse, PIRLS, hvor danske elever scorer det dårligste læseresultat nogensinde, og den viser også, at det står skidt til med de danske elevers læseglæde.

Også TV2’s opsigtsvækkende dokumentar ”Spionerne bag skærmen” har formentlig været med til at åbne øjnene for, at der er behov for handling.

Det gælder også for regeringen.

– Det er ikke trafikken, der er farligst for børn lige nu. Det er mobiltelefonen, sagde statsminister Mette Frederiksen i en spørgetime i Folketinget.

– Vi skal regulere børn og unges skærmforbrug langt mere, vi skal passe bedre på dem, og skærmene skulle aldrig være kommet ind i skolerne!

DIGITALT OVERFALD

Børne- og undervisningsminister Mathias Tesfaye vil have undersøgt, hvordan det kan undgås, at børn og unge tilbringer det meste af deres skoledag bag en skærm, og ministeriet er allerede i gang med at udvikle nye retningslinjer og anbefalinger på området.

Selv Dansk Industri har været ude med et markant udtalelse.

– Skærme fylder for meget i folkeskolen, og det fører til mistrivsel blandt børn og unge. Vi udsætter vores børn for et ”digitalt overfald”.

– Løsningen er et nationalt stop for mobile og andre sociale medier i folkeskolen, siger Lars Sandahl Sørensen, topchef i Dansk Industri (DI).

Også Danmarks Lærerforenings formand, Gordon Ørskov, har ytret sig kritisk.

– Det er, som om digitaliseringen styrer undervisningen, mere end det er undervisningen, der bliver styrende for, hvilke undervisningsmidler vi bruger, har han sagt.

Noget kunne tyde på, at Dorte Ågård kan få ret i, at et paradigmeskifte er på vej. ▲

Imran Rashid og Dorte Ågård er med i netværket Tech & Trivsel og står også bag borgerforslaget ”Stop techindustriens kommercielle udnyttelse af danske børn & unge!”, der har samlet mere end de nødvendige 50.000 underskrifter.

Ægte dannelse og kunstig intelligens

– Med AI er vi nødt til at gentænke, hvordan man arbejder i skolen. Det kan der komme meget godt ud af, også dannelse. Men vi skal være hurtige, skriver Lene Andersen.

TEKST

Lene Rachel Andersen

Hvilke konsekvenser har kunstig intelligens, AI, for en folkeskole, der har dannelse som et af sine vigtigste formål?

Kan AI passe ind, eller kommer den til at overtage eller ødelægge både undervisningen og elevernes menneskelige, faglige og følelsesmæssige udvikling? – Eller måske lærernes?

ChatGPT og andre kunstige intelligenser, AI'er, har om ikke taget verden med storm, så har de dog sendt ruskende vindstøttemerter.

Nogle AI'er kan producere meget virkelighedstro videoer eller billeder af ting, der aldrig har fundet sted. Andre giver indtryk af at være en samtalepartner, som man kan spørge om snart sagt alt.

Hvad skal man som underviser stille op, når eleverne har adgang til et værktøj, der kan skrive deres stile og løse deres matematikopgaver? Hvad skal man stille op, hvis 8-årige kan gå på nettet og ”snakke” i timevis med noget, der ikke er andet end en algoritme? En algoritme, som dels kan fylde dem med det værste vrøvl, dels kan skabe en følelsesmæssig reaktion i barnet, der gør, at barnet knytter sig til den nye ”ven”?

Vi har været omgivet af AI længe, og i professionelle sammenhænge er AI uovertruffet til mønstergenkendelse. AI kan opdage fx cancer tidligere end læger kan, og AI har fundet helt nye variabler i og dermed nye forklaringer på naturfænomener. Måske skal fysikbøgerne skrives om. Vi kan lære noget nyt af AI.

HVAD ER DANNELSE?

Der tales ofte om f.eks. ’digital dannelse’, og der er mange andre slags kundskab, der har fået dannelse hæftet på sig: demokratisk dannelse, miljømæssig dannelse etc.

Det er efter min mening en forkert brug af ordet dannelse. For dannelse er ikke dannelse, uden at den indeholder noget af det hele: en bred almindelse, der gør, at man er i stand til at begribe og færdes sikkert i den verden, man er en del af.

Efter at have skrevet en del om dannelse på engelsk, hvor der ikke er noget godt ord for dannelse, og hvor dannelse derfor skal forklares fra bunden, er jeg nået frem til følgende beskrivelse:

Dannelse er to forskellige slags viden: den overførbare viden, og den ikke-overførbare viden. Den overførbare viden er f.eks. matematik, fysik, madlavning, bøjningen af franske verber og at sy en knap i. Den ikke-overførbare viden er livserfaringen.

Den overførbare viden kan testes: kan eleven regne rigtigt? Den ikke-overførbare viden kan man spørge ind til, men man kan ikke opstille læringsmål for den eller kræve, at nogen skal have erfaret fx forelskelse, inden de fylder 17.

Den ikke-overførbare viden kan ikke forklares til andre. Hvis jeg forsøger at forklare forelskelse til en, der ikke har oplevet det, vil det ikke give nogen mening. Men når vedkommende selv har oplevet forelskelsen, så giver det pludselig mening. Der er en resonans.

I den ikke-overførbare viden indgår også opdragelse og f.eks. skammen, når man ikke lever op til folks forventninger. Desuden indgår den følelsesmæssige relation til æstetik og kultur, samt de andre følelser, som vi knytter til ting vi oplever.

Dannelse er kombinationen af de to former for viden, den overførbare og den ikke-overførbare, og vores personlige anstrengelser for at få de to former for viden til at hænge sammen.

Dannelsen er således både dybt individuel, fordi mine personlige evner og forudsætninger er unikke, og den er kollektiv, for det er i det sociale fællesskab, at mine følelser kommer i spil, også når jeg lærer.

DANNELSE OG AI

AI er lynhurtig angående overførbare viden. Men den har ikke adgang til den ikke-overførbare viden. Den har ikke skyggen af følelsesmæssig erfaring.

Baseret på al den litteratur, tekst og billeder af folk med forskellige følelser, som AI er blevet fodret med, kan den skrive tekst og generere billeder, der reproducerer udtryk, som mennesker bruger. Men den kan ikke være dannet med livserfaring. Det kan kun mennesket.

AI kan således være et værktøj til at hjælpe med overførbare viden. Men dannelsen, den afhænger af lærerne og de andre elever.

UNDERVISNING I EN VERDEN MED AI

Da Gutenberg opfandt trykpressen, opfandt Comenius skolen, som vi kender den. Og da Ford opfandt samlebåndet, da Skinner opfandt behaviorismen, og da Microsoft gjorde regnearket alment tilgængeligt, tog staterne tankerne til sig og målstyrede skolerne.

Med AI er vi nødt til at gentænke, hvordan man arbejder i skolen. Det kan der komme meget godt ud af, også dannelse.

Men vi skal være hurtige, for der vil med garanti være stærke kræfter, som tror, at skolegang kun handler om den overførbare viden, og hvem behøver lærere til den? ▲

Hvis man har lyst til at diskutere dannelse og AI med lærere og andre fra hele verden, så er der Global Bildung Day torsdag den 21. september. Det er gratis at deltage, og der er flere tidspunkter fra kl. 6.00 om morgenen til midnat, hvor man kan være med: <https://www.globalbildung.net/gbd2023-september-21/>

SPADEN er en ny klumme, som skrives af fremtrædende pædagogiske meningsdannere, filosoffer eller forskere med engagement i folkeskolen.

Lene Rachel Andersen er direktør for Nordic Bildung og medlem af Romklubben, økonom, forfatter og futurist. Siden 2005 har hun skrevet 16 bøger og modtaget to demokratipriser. Blandt hendes bøger er "The nordic Secret", "Metamodernitet", "Dannelse" og senest "Libertisme - Begreb det 21. århundrede".

EN STOR FEJL

"Men da det altid er en stor Feil, der straffer sig selv, at ville ved Magtsprog forandre det Mindste i Åndens Verden, så har det vel lange Udsigter med Grund-Forbedringen af vort Skole-Væsen; thi sålænge næsten alle de, der gælde for Videnskabs-Mænd, påstår, de skyldte Dreng-Skolen Alt hvad de har, og sålænge både Lærde og Ulærde sædvanlig tror at Examinere kan skabe alle slags duelige Embedsmænd og lærde Folk af Intet eller dog af en ubekvem Materie, sålænge vilde enhver Lov derimod aldeles forfeile sin Hensigt.

Den eneste virksomme Måde, hvorpå disse herskende Indbildninger og indgroede Fordomme kan bekæmpes, er da at give Frihed og åbne Leilighed til en naturlig Udvikling og sand Dannelse, som kan uimodsigtelig bevise, man tog mærkelig fejl, da man påstod, at jo tidligere man begyndte at lade Lærd, des grundigere Videnskabs-Mand blev man, og jo flere døde og levende Sprog man fuskede på, des større Mester blev man i det tilsidesatte Modersmål, og jo stadigere man hængde over Bøgerne fra Barnsben, des klogere blev man på det Menneske-Liv, man slet ikke befattede sig med."

Grundtvig, *Bøn og Begreb om en Dansk Høiskole i Soer, 1840*
- her citeret fra Uffe Jonas' facebookprofil

Vi skal holde op med at spørge børn om, hvad de føler."

Stefan Hermann på vidensfestivalen Resonans, 20. 8.2022

Vi skal måske til at bekæmpe mistrivsel i skolen, ikke ved at fokusere direkte på den, men ved at skabe en god skole med tilstrækkelige ressourcer.

Svend Brinkmann, 12. 10. 2022 på Facebook

VALG MELLEM FLERE ONDER

"Fra de mange skoleledere, jeg har talt med, lyder det igen og igen, at økonomien på skolerne i disse år er så presset, at de reelt kun kan vælge mellem dårlige løsninger - for budgettet skal jo overholdes. Det er et vilkår, som de siger. Derfor går meget af deres arbejde ud på at gennemføre besparende tiltag, som de ikke er enige i (f.eks. klassesammenlægninger, nedskæringer og omstruktureringer) og håndtere konsekvenserne deraf (bl.a. frustrerede elever, stressramte lærere og vrede forældre).

Der er nærmest ingen tid til at tænke en pædagogisk tanke. Og da slet ikke at handle derpå."

Docent Nanna Vaaben på Folkeskolen.dk, 31.8. 2023

50 MIO.

"Han skal være leder af et videnscenter for digital teknologiforståelse, der i dag oprettes med en bevilling på 50 millioner fra Villum Fonden, Novo Nordisk Fonden og Lundbeck-fonden for en femårig periode."

Om professor i interaktionsdesign og leder af Center for Computational Thinking & Design Ole Sejer Iversen. Folkeskolen, 16. 8. 2023

FRIHED TIL AT SPARE

"Skoleledere i Holbæk bruger frihedsforsøget til at spare på antallet af to-lærertimer, og nu frygter lokal lærerformand, at skoleledere generelt får mulighed for at spare på undervisningen, hvis frihedsforsøget udrulles til resten af landet."

Skolemonitor, 16. 8. 2023

REN PØLSEFABRIK

"Til efteråret vil regeringen præsentere et nyt folkeskoleudspil.

- Der er behov for forandringer. Men man kan forvente en rolig, velovervejet ændring af folkeskolen, hvor vi ikke bare brænder det hele ned og bygger det op igen, siger Mattias Tesfaye til Politiken.

Der er 1081 bindende mål og 3170 vejledende mål for, hvad eleverne skal lære i folkeskolen. De er samlet under titlen 'Fælles Mål'.

Undervisningsministeren fremhæver, at der for eksempel er 106 mål for læsning. Det er for meget, mener han.

- Ren pølsefabrik!

Mattias Tesfaye vil have, at der skal være mindre 'tjekliste' over undervisningen i folkeskolen og mere tid til fordybelse.

- Det der er jo ren pølsefabrik. Når jeg læser de her læreplaner, tænker jeg: Det er ikke noget, der understøtter god undervisning,« siger han til Politiken."

Skolemonitor, 14. 8. 2023

PENSIONIST - ELLER SNART PENSIONIST?

I Fraktion 4 hygger vi os i et godt socialt samvær. Vær med og få mere for dit medlemskab af DLF.

Arbejdsområder: Mødeaktiviteter for medlemmer af Fraktion 4, udflugter, rejser, deltagelse i Det fynske Pensionistforum.

AKTIVITETSKALENDER FOR FRAKTION 4 - EFTERÅR OG VINTER 2023

SEPTEMBER	26. "Carmen Curlers" v. Jonas Henriksen
OKTOBER	8.-11. Tur til Hamborg 31. "Frk. Daugaards jøder" v. Esther Rützou
NOEMBER	28. Juletur
DECEMBER	5. Julemøde

- Tilmelding til møder på Skt. Klemensskolen senest fredagen før til: pensionister082@dlf.org
- Tilmelding til ture og rejser ligeledes til Odense Lærerforening, Klaregade 19, 5000 Odense C eller e-mail: 082@dlf.org

Du kan se hjemmesiden med aktiviteter for Fraktion 4 på www.odenselaerereforening.dk/om-olf/pensionister

Som medlem af Fraktion 4 holdes du løbende orienteret om aktiviteter via mails. HUSK derfor at oplyse din mailadresse til Odense Lærerforening.

DET ENESTE TIL FOLKESKOLEN

"Et ekstra løft af den kommunale service-ramme med 650 millioner kroner og den øremærkede bevilling til intensive læringsforløb i dansk og matematik til de fagligt svageste er de eneste tiltag, som kan berøre landets folkeskoler, hvis regeringens finanslovsforslag vedtaget, som det i dag er fremsat."

Karen Ravn på Folkeskolen.dk, 31. 8. 2023

HVEM SKAL SÅ LEVERE BØGER?

"Regeringens finanslovsforslag barberer statens bevillinger til professionshøjskolernes Centre for Undervisningsmidler (CFU) markant med hele 41,8 millioner de kommende år. Hvem skal så levere bøger til eleverne, når de nu skal bruge skærmene mindre? spørger CFU-formand."

Folkeskolen.dk, 31. 8. 2023

EN SAMLENDE TYPE

”- Vores opfattelse er, at han (Morten Skov Christiansen, red.) er en god kandidat, og at han vil være en god formand for FH, siger formand for Danmarks Lærerforening Gordon Ørskov Madsen.

Ni forbund bakker op om Morten Skov Christiansen som formand.

Mandag meddelte 3F, FOA og Dansk Metal, at de støtter den hidtidige næstformand og nuværende fungerende formand som ny formand. Og lærerne er enige.

”Han (Morten Skov Christiansen, red.) er en samlende type. En, der er god til at lytte og god til at tage de forskellige perspektiver ind i FH’s arbejde,” siger Gordon Ørskov Madsen.”

Skolemonitor, 29. 8. 2023

PLADS TIL AT GLEMME SIG SELV

”- Det måske paradoksale er jo netop, at vi kan puste problemet meget større, end det er, ved konstant at spørge, måle og veje mistrivsel. Helt almindelig tid og nærvær er altså også en slags valuta i den her sammenhæng.

Der skabes pt. en eller anden, mener jeg, ret uheldig alliance mellem sociologiske, psykologiske analyser og den medicinske videnskab.

Selv er jeg af den overbevisning, at en genrejsning af den pædagogiske samtale, ja måske ligefrem en ny pædagogisk bevægelse, må være det vigtigste overhovedet i denne debat. Det vil sige, at vi skal turde at være myndige og at være der til at være dem, man kan spille bold op ad. (...)

Vi skal endda også turde at stille krav til dem, der har det svært, for man får det ikke bedre af at blive fastholdt i en sygdomsidentitet.

Man kan få det bedre ved også at få plads til at glemme sig selv og blive opslugt af noget andet, noget større.”

Rektor Lene Tanggaard, her refereret fra Jonas Pedersens facebookside

Skolen er et sted, hvor vi arbejder med åndsfrihed, solidaritet og fantasi samt med elevernes følelsesmæssige og sanselige samspil med deres omverden.”

Thomas Rømer i bogen ”Pædagogiske Landskaber”

En lille, tæt, insisterende, sprælsk bog om demokrati

BOGOMTALE // ”Skolens demokratiske tilstand” handler både om etik, didaktik og samtale, og den rummer praktiske forslag til øvelser og samtaleformater

TEKST Erik Schmidt

Det er på sin vis en lille mærkelig, sprælsk bog, som Keld Skovmand, (lærer) Mette Frederiksen og Lene Tanggaard har fået udgivet på Hans Reitzels Forlag.

Den er både en kompakt,

indholdsmættet, pædagogisk-filosofisk sag, en anderledes direkte agiterende bog og en debatbog med konkrete øvelser og samtaleformater – på 95 sider.

Bogen er da også blevet til som en brugsbog i traditionen fra det såkaldte ”Lærermødet”, der gennem flere år har været afholdt på bl.a. Testrup Højskole, og i forlængelse af et todages minilærermøde i Københavns Lærerforening. KLF’s formand Katrine Fylking har skrevet forordet.

Den lille pamflet vil være meget anvendelig i lærerkredse ved lignende arrangementer.

DET FREMMESTE FIKSPUNKT

Bogen handler ikke ument om skolens demokratiske tilstand og leverer sprog og pædagogik om demokrati i form af ti bud.

Desuden rummer den en række tekster, der giver greb og inspiration til en demokratisk praksis i skolen.

Bogens indhold hviler på to forudsætninger: 1) Lærerne har en demokratisk dannelsesopgave, som er afgørende for den videre udvikling af vores demokrati, og klasseværelset er demokratiets arnested. 2) Lærerarbejdet indeholder et væsentligt element af personligt ansvar og ”kald”. Det sidstnævnte vil mange lærere nok have det lidt stramt med, men som det forklares, er det dog ikke et kald fra Gud, men fra barnet, eller den enkelte i fællesskabet, som det udtrykkes.

”I et samfund og en skole uden gud er

der intet tilsvarende fikspunkt, ud over hvad vi selv holder helligt. I folkeskolen er det fremmeste fikspunkt åndsfrihed. Det er med afsæt i åndsfriheden, at de øvrige pligter kan gøres gældende over for såvel opvoksede som velvoksne generationer af medborgere. Pligterne vedrører både demokratiets og velfærdsstatens fællesskab,” hedder det manende.

”Og det giver – fortsættes der – tre grundlæggende bud, der gælder alle: Åndsfrihed: *Tænk selv!* Fællesskab: *Tag del!* Solidaritet: *Tag og del!*”

DU SKAL...

Hele iscenesættelsen af ”dekalogen”, de 10 bud på en demokratisk skole, er storladent med referencer til Moses og stentavlerne, og sproget er nærmest pietistisk og meget insisterende.

Man skal lige vænne sig til at blive sagt ”du skal...” til så mange gange. Men det legitimeres velsagtens af ”kaldet”.

På sin vis er der, formentlig ubevidst, en tråd til ”Lærernes professionsideal” fra 2002, som Anders Bondo fik udarbejdet, lige da han var blevet formand for DLF. Her hedder det dog mere ”vil” end ”skal”. Men det er også Løgstrup-inspiret og er jo altså stadig gyldigt.

Det er også etikken, der slår igennem, når bogen foreskriver: ”Du skal forsvare din stand, når den udsættes for uværdige eksperimenter og uprofessionelle udviklingsprojekter, som aldrig skulle have forladt det teknokratiske tegnebræt!”

”Klasseværelset er den første og fundamentale offentlighed, vi som opvoksede borgere træder ind i. Det er her, vi først møder (...) den form og de forskelle, der er bærende og kendetegnende for et demokrati,” hedder det et andet sted.

Centralt i bogen står en udfoldning af skolens formålsparagraf med begreberne åndsfrihed, ligværd og demokrati, og der er et helt afsnit om formål og fælles værdier og om didaktik med underafsnit om klasselokalet som demokratisk samtaleplads.

Dertil ikke mindst overvejelser om, hvordan vi skaber et (nyt) demokrati! ▲

BAGSMÆK

Ordbog til tolkning af nyheder

Privatøkonomisk journalist på Jyllands-Posten, Lars Nielsen, har på sin facebookside oplyst, at flere over for ham har ytret tvivl om, hvordan de skal tolke nyhedssproget på diverse nyhedssites. Derfor har han forfattet denne ordbog, så artiklerne ifølge ham læses i det rette perspektiv.

- **Politiet massivt til stede:** Politiet passer sit arbejde.
- **Sætter ord på:** En reality "stjerne" er gået fra kæresten. (igen)
- **Nu taler han/hun:** Udtryk for journalistisk sjusk, da man ikke har bedt om en kommentar i forbindelse med historien.
- **Breaking:** Der sker noget.
- **Voldsomt vejr:** Fællesbetegnelse for solskin/regn/blæst. (ved dræbervejr kan man overveje at sine havemøbler i skuret).
- **Katastrofe:** Bildæk punkeret.
- **Drama:** Cykeldæk punkeret.
- **Aktie eksploderer:** Aktiestigning over 10 pct.
- **Ikonisk:** Ukendt.
- **Skovler penge ind:** Har overskud på sin virksomhed/fået lønforhøjelse.
- **Storalarm:** Røgalarmer i køkkenet går i gang.
- **Skrækscenarie:** Fustagerne til fadølsanlægget er forsinkede.
- **Berømt:** Har været i morgen-tv eller Aftenshowet.
- **Vejrudsigt:** Andet ord for plat og krone (mest det første)

Første dag efter ferien

Katten er ude af sækken! Vi er gennemskuet. God stemning i Berlingskes kommentarspor dagen før første arbejdsdag. Men altså jeg glæder mig, for jeg holder af hverdagen, skriver lærer Anne Thorsen fra Korup Skole på sin facebookprofil – og bringer nedenstående skærmdumps.

Odense Lærerforening
Klaregade 19, 2. sal
5000 Odense C
Tlf. 6612 6890
O82@dlf.org
Odenselaerereforening.dk

Claus Holm Thomsen
Chefkonsulent

Bo Tryggedsson
Konsulent

Tine Skov Hansen
Sekretær

Mette Lund Kieler
Sekretær

